

VOTO

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 6, MAANDAG 30 OKTOBER 1989

De zeventiende 24 Urenloop Een feest dat de wereld ons benijdt

Er zijn nog zekerheden in het leven. De 24 Uren is er daar één van. Niet deze 24 Uren alleszins, want dit was er eentje, anders dan anders. De enige échte associëren wij nog altijd met guur weer, barre wind, striemende regen en vriestemperaturen. Zo zag de 24 Urenloop eruit in vroegere dagen, toen er nog helden waren, toen die er nog konden zijn. Of vertelt u ons maar eens waar de heroïek zit in joggen op een zwoele zomernacht. Géén loodzware kleuren van modder en regen, géén afgevroren ledematen, géén valpartijen op een spiegelglad parkoers. Of ziet het er allemaal minder erg uit wanneer je niet meeloopt maar aan de kant staat?

Niet dat het niet mag van ons, want de 24 Uren is en blijft een prachtorganisatie, waarin niets aan het toeval overgelaten wordt, maar die in het verleden al te vaak te lijden had onder ongunstige weersomstandigheden. Een prototype van een evenement van en voor studenten, dat de massa blijft beroeren met zijn toch wel speciale ambiance. Al wordt het alsmat moeilijker natuurlijk, met die duizenden kijklustigen, die de bewakingsdiensten een zenuwzinking nabij brengen. Het ongewoon mooie weer bracht dit jaar kennelijk nog meer lopers en toeristen naar het Sportkot dan vroeger al het geval was. Maar soit, hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

Mannen

De 24 Urenloop blijft dus een klassieker in Leuven, en winst van het VTK wordt zo stilaan ook als een traditie ervaren. Het is en blijft een mannenklubje, en daar kunnen de andere grote, maar minder misogynie kringen allang niet

tegenop. Voor hen gaat het er al jaren alleen nog om, vóór rivaliserende kringen te eindigen, of een of ander nevenklassement in de wacht te slepen. Toch heeft het er dit jaar een tijdje naar uit gezien dat Thomas Morus de ingenieurs enigszins zou kunnen bedreigen. Een illusie die niet eens tot de ochtend stand hield. Dat ze tenslotte in de einduitslag nog voorafgegaan werden door Apollon, ligt ook al in de lijn van de verwachtingen. En bovendien schijnen nieuwe rekords er ook al niet meer in te zitten sinds het VTK twee jaar geleden met een A-team uitpakte en daarmee een, ook voor henzelf, niet te evenaren aantal rondjes kon neerzetten.

Op het sportieve vlak viel dus niet zoveel nieuws te rapen. De ekstrasportieve facetten van het gebeuren deden toch origineel en fris aan. Elk jaar staan de organisatoren borg voor wat ludieke randanimatie bij het grote gebeuren, maar dit jaar meer dan anders, maakten ook sommige deelnemende kringen zich op dat vlak verdienstelijk. Vooral Apollon leverde een gewaardeerde bijdrage tot het totaalspektakel. Het kan alleen maar leuker worden als meer kringen hun eigen tentje met Vlaamse Kermis-toestanden ontgroeien en bijvoorbeeld zoals Apollon de muzikale omlijsting gaan verzorgen. Een nachtelijk openluchtconcert zou voortaan een verplicht selectiekriterium moeten zijn voor deelname aan het Interfakultair Songfestival. Niet dat deze jongens daar veel prijzen zouden wegkopen, maar het was wel leuk en bracht sfeer rond de piste. Of wat dan gedacht van hun duikstand. Niet aan ons besteed, natuurlijk. Maar daarom niet minder leuk.

Iets verder in de Grote Tent ook al geen gebrek aan sfeer. Daar was een of andere blaaskapel verantwoordelijk voor het nachtlawaai. Niks voor het Songfestival, eerder Ekonomika's Smartlappen-TD. Op het aloude 'Ja dat

Elf kleine negers, elf kleine negers, elf kleine negers, die hadden geen benzien, die hadden geen benzien, en eentje werd er doodgebienend, toen waren ze nog met tien, toen waren ze nog met tien. Waar die benzien dan wel was? De stoute, witte mieren hadden er hun otomobielen mee volgetankt. Zonder ervoor te betalen, wel te verstaan. Gelukkig had het Neger Comité tegen Oto's (NCOS) het allemaal in de smiezen, en dat uiteraard op pag. 11.

U weet hoe dat gaat: wat linkse ratten die de simpele menskes ophitsen met revolutie-prietpraat en hup, we zitten weer voor enkele jaren met de gebakken peren. Of met bananen, honig, koffie en zeep natuurlijk. Maar nu is het genoeg geweest. Geen gerotzooi meer in onze achtertuin. Vanaf vandaag kopen wij hier Cape-appelen en Jaffa-pompelmoezen. Lang leve de democratie, op pag. 10 onder andere.

Wij hebben altijd veel bewondering gekoesterd voor mensen die zich op Witte Donderdag in een Westvlaams klooster terugtrekken. Over zulke onthekten mogen ze van ons gerust eens een hagiografie schrijven. Over den Theo bijvoorbeeld. Deze brave man heeft jarenlang gestreden om de ziel van het kind te redden van de goddelozen. Nu spreekt hij tot ons vanuit zijn graf. Pag. 3.

Waarom de mensen in Alma zo flets smaken dit jaar? Almadirekteur Toon Martens heeft na uitgebreide onderhandelingen in Le Touquet een kontrakt afgesloten met niemand minder dan VdB. Dat stipuleert dat vanaf 1 oktober de mensen voorgebakken worden in Paraguay. Vandaar worden ze verscheept naar Overijse waar de Almanen ze in zijn Golf GTI ophaalt en, na in de Delhaise nog snel enkele potten Floridamoes ingeslagen te hebben, op zijn dooie gemak naar Leuven terugskuffelt. Onze mol, Paul Ponsaers, onthult al die keukeukeimen op pag. 4.

(Foto Geert Borgers)

voelen wij aan ons hartje' gaat de zaal uit de bol. En wij bollen het af.

Kaneel

Ook andere kringen laten zich gelukkig niet onbetuigd. Zeer traditioneel zijn er natuurlijk de vezel- en proteïnerijke hapjes waarmee elke kring zijn lopers en kringkas spijzigt. En wat zouden de 24 Uren zijn zonder al die variëteiten aan warme wijn, met of zonder kaneel? Er werd dan ook vanuit het organisatiecomité een gebaar gesteld voor zoveel goedbedoelde medewerking, door het uitreiken van een prijs in het nevenklassement voor het beste gerecht op de 24 Uren. Germania haalde het met zijn

'Germania-flap', met karamel en geflambeerd in jenever. Mens sana in corpore sano.

Honderden manieren dus om duizenden naar het Sportkot te doen afzakken, en die waren er dan ook. Gevolg: drummen om langs de standjes te geraken en grijze haren voor de jongens in de gele jassen die de veiligheid van lopers en publiek moeten garanderen. Botsingen konden niet uitblijven en zo kregen ook de mensen van het Vlaamse Kruis waar ze voor gekomen waren. Tijdens de eerste wedstrijdheft kregen ze vooral te maken met omgeslagen voeten en elleboogstoten in het aangezicht wegens te druk. Tijdens de tweede wedstrijdheft zullen dat vooral blaren onder de voeten geweest zijn, nemen we aan. Men moet er toch maar eens over denken de standjes over de volledige omtrek van de baan te verspreiden om iedereen voldoende plaats te garanderen.

De door Sportraad zelf geprogrammeerde randanimatie moet allang niet meer dienen om mensen naar het Sportkot te krijgen, maar integendeel om te een beetje te verspreiden. Om de mensen van 'The Outsider' naar Leuven te krijgen, met hun koorddansinstallatie, had men zelfs behoorlijk wat geld over. Maar dat was dan wel de enige plaats waar je een overzicht over de evenementen had.

De 24 Urenloop mag het motto, dat meedoen belangrijker is dan winnen, in eer en geweten in het vaandel voeren. Maar je kan er als organisator natuurlijk niet omheen dat dat nauwelijks opgaat voor de deelnemers. Daarom worden er nevenklassementen uitgevonden tot niemand nog naar huis kan zonder iets gewonnen te hebben. Desnoods komt er een nevenklassement voor de enige kring die niets gewonnen heeft. Dan hebben die mensen ook wat. Of moeten

die klassementen alle sponsors in staat stellen hun sporttas en badhanddoek kwijt te raken? Een losse greep uit het aanbod: snelste rondjes in alle mogelijke standjes, GB-karrees, zwemvliezenrace, tot zelfs het laagst aantal rondjes op 2 uur tijd. Die zouden ze eigenlijk aan ons moeten geven.

Stef Wauters

EINDUITSLAG 24 UREN

1. VTK	928
2. Apollon	921
3. Thomas Morus	909
4. Ekonomika	904
5. VRG	881
6. Industria	868
7. LBK	858
8. Lerkeveld	847
9. Medika	833
10. Ter Bank	816
11. Politika & OFUP	816
12. Pauskollege	814
13. Wina & Chemika	810
14. Cité	791
15. Archi's	785
16. H. Geest	781
17. HHH	775
18. LUK, Van Dale, Salva	775
19. Histro	773
20. Farma	773
21. De Klos	768
22. Lipsio & Regina	760
23. Psycho & Peda	753
24. Diana & Camillo	748
25. UP	748
26. Superwetenschap.	744
27. Germania	718
28. Apollonia	712
29. Dokter Sujit	678
30. Katechetika	638

LAPSTUK - "Uit een enorme metalen leeuwepok komen twee poppetjes die in onverstaanbaar Frans een potje ruzie maken." Lock: op pagina 5. (Foto Hendrik Delagrangé)

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studietoestand en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met $\pm 1,5$ getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Farce

Aan een normale universiteit bepaalt de kwaliteit van het onderwijs en de uitbouw van een studierichting de uitstraling van die richting en dus ook het aantal studenten dat zich aangetrokken voelt. Aan de KUL geldt voor het moment het omgekeerde. Noodgedwongen bepaalt hier het aantal studenten de kwaliteit van een richting. Over de rationalisatie in en het gebrek aan beleidscontinuïteit ten aanzien van Orientalistiek, juist Oosterse filologie en geschiedenis, schreef Koen Elst vorige week een boeiend en doordacht artikel. De manier nu waarop men rationaliseert is nog een andere kwestie.

In de werkgroepen voor programmahervormingen zetelen geen studenten. In feite wordt hier inspraak beperkt tot het goedkeuren, op POC's, van wat daar uit de bus komt. Let wel, profren en studenten trekken meestal aan hetzelfde zeel: reddend wat er nog te reddend valt, binnen de door de faculteit L&W op voorhand opgelegde restricties.

De POC-werking is een farce geworden. Er hangt een voortdurende brandlucht, een permanente onzekerheid: men vraagt zich af wat het bureau van de faculteit nu weer uit zijn mouw gaat schudden of wat er op Vliir-niveau bedisseld wordt.

Een nijpend gebrek aan openheid, eerlijkheid en informatiedoorstroming vanwege rectoraat en faculteit heeft onze POC gedegegradeerd tot een hol orgaan dat tijdszaam toeziet op de besparingswoede van mensen die de implicaties van hun beslissingen niet beseffen (weten ze eigenlijk wel waarover ze het hebben). De studentenvertegenwoordiging valt van de ene verbazing in de andere. Zij kan nog zoveel voorstellen of amendementen indienen als ze wil, zelden leent de faculteit of het rectoraat haar oor. Op dit moment bestaat de tactiek van de universitaire overheid erin te wachten op het emeritaat van een titularis om een studierichting af te schaffen. Tja, wat kan je daar nog tegen inbrengen?

Wij studenten zouden toch beter wat minder aan constructief medebeheer doen. Want als rationalisatie betekent: schandalige afbraak van de universiteit, hoe kunnen wij dan constructief zijn?

Dirk Boeckx
Kringafgevaardigde Eoos

Pap

De bedoeling is een paar grove evidenties aan de kaak te stellen, naar aanleiding van het artikel over 'Lijn 9', verschenen in Veto van de hand van Walter Pauli. Het betreft de installatie in het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte: 'De Entente et Essentia', die verwijst naar het boekje van Thomas van Aquino: 'Over het Zijnde en het Wezen'.

Deze installatie metafysische pretenities toedichten, bewijst slechts dat Walter Pauli in zijn artikel de bal helemaal mist. Ten eerste is er in deze installatie de detailreproductie uit een fresco van Giotto, duidend op een parallel tussen enerzijds Thomas van Aquino, die filosofie naast theologie plaatst, en anderzijds Giotto die op een burleske manier de religieuze voorstellingen aan doorkreeft. Dat dit printje de achterkant van een kruisbeeld voorstelt is niet bedoeld om je blind te staren op de K van kruis, kathediek of KUL, maar dat het juist zijn heeft eens dieper na te denken. Vandaar het woord ESSE op de catheder! Ten tweede omdat 'De Entente et Essentia' uitdrukkelijk gebaseerd is op de terminologie van Aristoteles,

waarin de verhouding tussen de essentie van de dingen (de woorden) en de materie waaruit de dingen bestaan (het zijnde) op haar kop wordt gezet, m.a.w. het doorprikken van een aantal verheven platonische spekulaties.

Blijkbaar dienen sommige mensen nog altijd de pap met de lepel in de mond te worden gegoten en natuurlijk het liefst met 'instant verteerbare spektakelbeelden, want vragen om enkele luttele seconden na te denken wekt slechts ergernis op. 'Wij zouden het niet weten' is dan het enige antwoord van zielige onkunde dat verschijnt in Veto. Walter Pauli heeft dringend een lepel nodig, want vervolgt hij: 'Het uitgebreid lunchpakket kon ons wel bekoren'. Fresen ipv Esse. Wat zei Heidegger ook weer: 'Het zijn vervangen door het zijnde is de tragedie van het Westerse denken'!

Johan Grimontprez

Nvdr: Alles wordt licht.

Engels (1)

Mag ik U geluk wensen met het artikel van Koen Elst 'Exit Leuven Vlaams' in Uw nummer van 9 oktober 1989? Inderdaad, binnen de Europese Gemeenschap van de 12, zijn er op dit ogenblik nog steeds 42 miljoen burgers die de nodige staatsbescherming missen om hun taalkundig en socio-kultureel patrimonium veilig te stellen. Deze groep is verdeeld over 35 verschillende taalgroepen. En anderzijds is men op dit ogenblik volop bezig om de Europese Gemeenschap - ook op dit vlak! - een eenheidsworst te maken.

De jongste vijf jaren heeft het niet ontbroken aan allerlei open en verdoken aanvallen binnen en buiten de administratie van het Europees Parlement om het aantal werktalen (9) af te bouwen tot 3 of 4. Telkens werd het argument van de vertaalkosten ingeroepen. Net of dit een zuiver verlies zou zijn! Inderdaad, de juiste vertolking en vertaling zijn elementen van cultuurspreiding die niet te overschatten zijn. En dit alles op een verliesnoemer plaatsen is toch wel absurd. Dan zou het Stadhuis van Leuven alleen al om moeilijk onderhoud een totale verliespost zijn.

Achter deze zogenaamde zuinigheidswoede schuilt een klassiek taalimperialisme dat nu een andere naam kreeg. Anderzijds grijpt de slordigheid van de taalgebruik meer en meer om zich heen. De meeste staten van de Europese Gemeenschap hebben geen echt dienstbaar kultureel beleid. Tot op heden was dat meestal ingebakken in het staatsnationalistisch denken. Met het wegvallen van de imperialistische kracht van staten, blijkt dan ook dat er helemaal geen enkel beleid meer overschiet. En Europa lijkt enigszins verlegen te zijn om de rijkdom van de kulturele meervoudigheid. Anderzijds speelt het eenheidsverwicht van de VSA een grote rol. Vergeet niet dat alleen binnen het domein van de audio-visuele industrie de VSA een netto-winst van ± 120 miljard frank per jaar boeken omwille van de uitvoer van dit soort 'produkten'. Kortom de universiteit van vandaag - Leuven - kan voorop gaan en moet in dit debat een juiste rol spelen en toonaangevend zijn voor de ontbrekende beleidsfilosofie, in plaats van zo maar in de gemakkelijke Engelstalige val te stappen.

Willy Kuypers, senator

Engels (2)

Met groeiende verontwaardiging bemerkten wij de toenemende verengelsing aan

(Foto Geert Borgers)

24 Uren voor het goede doel

Lopen voor hun leven

De 24 Urenloop is gelukkig meer dan een loutere competitieve sportmanifestatie. Het sportieve gebeuren is aanleiding voor een massa nevenactiviteiten waarbij het accent toch vooral op pleziermaken ligt. Maar ook dat wat het evenement niet in zijn volledigheid draagwijdte samen. Er is ook nog het goede doel, de sociale bekommernis van de student, die tussen de warme wijn en de pannekoeken nog even zijn hart laat zien. Dit jaar was daartoe gelegenheid te over, want je kon geld bij elkaar lopen voor de Artsen Zonder Grenzen en voor dokter Sujit. Ook wanneer het droog blijft, laat het slijk der aarde de 24 Uren niet los.

Sujit is afkomstig uit Bangladesh, waar hij op zijn veertien in contact kwam met een ekspeditie van Belgische Rode Kruis-medewerkers. Als enige jongen in zijn dorp die een beetje Engels kende, trok hij enkele maanden als tolk met die mensen mee op, wat hem later in de mogelijkheid stelde om op kosten van het Belgische Rode Kruis geneeskunde te gaan studeren in Calcutta, en zelfs in Leuven te komen specialiseren. Na zijn terugkeer in Calcutta was hij een tijd werkzaam in het kindertehuis van Moeder Teresa. Maar de schrijnende nood op het platteland betekende voor Sujit een uitdaging die hij in Calcutta miste. Daar was hij immers niet echt als geneesheer werkzaam, terwijl er buiten de grootstad

een volledig gebrek is aan dokters en verpleegkundigen.

Zijn bedoeling is via zijn Belgische vrienden en contacten geld in te zamelen voor de bouw van een ziekenhuis op een vijftig kilometer van Calcutta, in een gebied met zo'n 400 000 inwoners, zonder een dokter. Ten tijde van zijn werkzaamheden bij Moeder Teresa leerde Sujit een aantal Leuvense ingenieurs-studenten kennen. Vandaar dat de actie op de 24 Urenloop vanuit het VTK was gegroeid. Met een gemiddelde van zo-wat tweehonderd frank sponsorgeld per loper en een kleine zeventienhonderd rondjes hoopte men na afrek van de kosten toch ruim boven de 100 000 frank bij elkaar te lopen. Een onvermeend succes.

Bakje

Honderd meter verder staan de Artsen Zonder Grenzen onder de vleugels van de Medika-stand opgesteld. Artsen zonder Grenzen voorstellen zal wel overbodig zijn. De activiteiten van de Leuvense afdeling van de organisatie zijn allicht wat minder bekend. Om zichzelf wat te promoten en om geld in te zamelen voor projecten in het buitenland laten de Artsen mensen rondjes lopen voor om het even welke kring, maar getooid met een hoofdband van de organisatie en gesponsord, uiteraard. Die activiteiten van Artsen zonder Grenzen-Leuven moeten vooral jonge studenten geneeskunde sensibiliseren voor de taak die voor hen weggelegd kan zijn in het buitenland. Nochtans zijn ook mensen met andere diploma's erg gezocht door de organisatie. Verpleegkundigen vanzelfsprekend, maar ook ingenieurs, eko-

in het Nederlands kunnen hen hiertoe aanspreken. Toegevingen op dat vlak gaan regelrecht in tegen de geest van Erasmus.

Toch willen wij onze universiteit niet isoleren door een streektaalpolitiek. Door grenzels te zetten op het gebruik van vreemde talen kan men de expansie controleren en in de hand houden. We stellen dan ook voor een beperkt aantal lesuren, 10% in de licenties, in een vreemde taal (Engels en Frans) te geven, bij voorkeur door een buitenlands professor. Zo wordt iedere student verplicht zijn kennis van vreemde talen, actief en passief, op peil te houden. Uiteindelijk is de talenkennis steeds het sterkste punt van de Vlaming geweest.

Hierdoor krijgen Frans en Engels een vaste plaats in het leerprogramma, wat nu nog niet aan alle faculteiten het geval is, maar blijft het Nederlands karakter aan onze universiteit centraal staan.

Namens de Volksunie-Jongeren KUL
Jeroen De Smet

nomisten, mensen met een goede talenkennis en ga zo maar door. Voor die uitgebreide en heterogene doelgroep organiseert AZG-Leuven informatie-avonden met mensen die in de ontwikkelingsamenwerking werkzaam zijn. Fuiven, concertavonden en toneelvoorstellingen worden op poten gezet om een beetje geld in het bakje te krijgen. En de 24 Uren staan natuurlijk ook in dat teken. Aan deze editie hield AZG-Leuven 249.178 frank over. In het totale budget van 800 miljoen dat Artsen zonder Grenzen-België jaarlijks ter beschikking heeft, stelt dat misschien niet zoveel voor, maar om hier in Leuven mensen te kunnen blijven informeren en motiveren is dat geld broodnodig. Medika, dat het overgrote deel van de lopers leverde, werd dan ook met een trofee bedacht.

Stef Wauters

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 6
30 oktober 1989

Ver. uitg. **Walter Pauli**,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofredactie: **Johan Reyniers**
Redaktiesekretaris: **Walter Pauli**
Redactie:
Erik Paredis, Jan van der Linden
Doka:
Geert Borgers,
Hendrik Delagrang,
Marie-Christine Rondou maar
een beetje ziek
Tekeningen:
Gunther Lamote, Urbis
Lay-out en vormgeving:
Donatienne Brasseur, Luc De Boel,
Koen Hendrickx, Luc Janssens,
Erik Paredis, Ronny Tielen, Jan Van der Linden, Claudia Van de Velde,
Tine Van Heesvelde, Stef Wauters
Medewerkers:
Sigrid Bousset, Lut De Boel, Filip De Keukeleere, Koen Hendrickx,
Luc Janssens, Hilde Lenie,
Ronny Tielen, Bart Van Herck,
Tine Van Heesvelde, Stef Wauters
Eindredactie:
Johan Reyniers

Zetwerk
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij
Rotatyp Brussel (8000 eksemplaren)
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250,-; niet-studenten:
300,-; steun vanaf 600,-; over te
schrijven op ref. nr.
001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Kris Hoflack over Theo Lefèvre

"Lefèvre probeerde een pragmatikus te zijn"

Het gebeurt niet vaak dat er over een politicus een biografie geschreven wordt die ook buiten de kring van fervente bewonderaars genietbaar is. Een goede biografie moet tegelijk een hagiografie (heiligenleven) zijn, zo lijkt het. Het boek *Theo Lefèvre, staatsman* van Kris Hoflack is daar een uitzondering op. De auteur staat weliswaar onmiskenbaar sympatisch tegenover zijn onderwerp, maar is gelukkig niet blind voor zijn mindere eigenschappen. Lefèvre komt er dan ook zeer menselijk uit te voorschijn. Té menselijk voor de politiek misschien, maar het heeft hem alvast niet belet een politicus van formaat te worden: CVP-voorzitter van 1950 tot 1960 en eerste minister van 1961 tot 1964. Veto praatte met Kris Hoflack over de man die de eerste twintig jaar na de oorlog een doorslaggevende rol speelde in gebeurtenissen als de koningskwestie en de schoolstrijd.

Wat opvalt aan de biografie van Hoflack zijn, naast de geringe lengte van het boek, de klemtonen die hij legt. Zo wordt veel geschreven over Lefèvres jeugd en zijn verering voor zijn moeder, maar tegelijk wordt snel over belangrijke politieke kwesties heengegaan. Wat heeft de lezer bijvoorbeeld aan een passage als volgend uittreksel uit een brief aan Gaston Eyskens: "Ik hoop dat u de liberalen definitief tot zede brengen en de regering nieuwe kracht zult inblazen"?

Hoflack: "Voor mij is de kwaliteit belangrijker dan de kwantiteit. Je kunt eindeloos doorbomen over een persoon, of je kunt de essentiële punten uit zijn leven belichten. Ik heb het tweede

vastgelegd. Ik weet het, er is het een en ander op aan te merken, maar zonder zijn doorzettingsvermogen zou ze er nooit gekomen zijn. Wie zou het beter gedaan hebben? Daarbij, zijn verzet om Voeren naar Limburg over te hevelen is op termijn zeker geen misrekening gebleken. Maar hij blijft toch vooral bij door zijn karakter, door zijn uitspraken en zo."

"Wat die progressieve frontvorming betreft... Ik denk dat het moeilijk zou zijn Lefèvre links of rechts te noemen. Hij was een pragmatikus, of hij probeerde dat te zijn. Zo is het te verklaren dat hij nu eens naar links, dan weer naar rechts zwalpte. Hij had wel een sterk rechtvaardigheidsgevoel, maar om hem daarom

Lefèvre. Het belangrijkste is wel de regeringsvorming van 1954. Twee toppolitici, de socialist Paul-Henri Spaak en de kristen-demokraat Gaston Eyskens, worden het gauw eens over een coalitie. Maar als het moment aangebroken is om de partijvoorzitters in te lichten, blijkt Lefèvre onvindbaar. De socialisten raken in paniek en veranderen van partner. De kristen-demokraten zitten voor vier jaar in de oppositie; en dat tijdens de schoolstrijd! Lefèvre komt pas opduiken als het al te laat is. Hij zat al die tijd in een Westvlaams klooster Witte Donderdag te vieren. Nogal ongebruikelijk in een periode van regeringsvorming.

Hoflack: "Niemand weet het fijne van wat er aan de hand was. Je moet weten dat de houding van de socialisten ook niet zo duidelijk was. Die hadden toen een zeer antikerkerlike voorzitter, Max Buset. Had Spaak een mandaat van zijn partij? Dat is niet duidelijk. Ik denk dat Lefèvre zich gepasseerde voelde door wat die twee daar afspraken. 'Hij heeft misschien hoog spel gespeeld en verloor."

Op het eerste gezicht komt Lefèvre nogal conservatief over. Hij speelde niet alleen een rol in de koningskwestie, maar ook tijdens de schoolstrijd was hij de man van rechts katholiek Vlaanderen, die de 'ziel van het kind' kon redden van de goddelozen. Maar in de jaren zestig was hij één van de grote voorvechters van de doorbreking van de zuilen. Hij kon dat des te meer doen omdat in dezelfde tijd de liberalen en de socialisten afstand deden van hun antikerkerlike programmapunten. De toenmalige BSP-voorzitter Collard hield op 1 mei 1969 een opgemerkte toespraak waarin hij voorstelde een einde te maken aan de 'partijpolitieke scheiding op grond van religieuze overtuigingen'. Dat klonk Lefèvre als muziek in de oren.

Veto: Is het idee van progressieve frontvorming in België realistisch? De CVP predikt toch een solidariteit tussen de standen, en het is essentieel dat het ACV daar trouw aan blijft.

Hoflack: "Ik denk inderdaad dat progressieve frontvorming bij ons niet haalbaar is. De zuilen zijn nog te sterk. Misschien dat er verandering in komt, maar toch zeer traag. Als je denkt aan het incident onlangs in Gent, waar de kruisbeelden uit het stadhuis moesten verdwijnen... Je zou denken, dat is toch uit de tijd, dat iemand zich daar druk om maakt. Maar het is een serieus reël geweest in de SP toen Vandembroucke zei dat hij zich daar niet zo druk om maakte. Het leeft nog zeer sterk, dat gevoel van konflikt tussen katholieken en niet-katholieken. In Engeland kan dat wel."

Veto: Maar is dat wel zo'n gezonde situatie? Je hebt daar twee grote partijen, die ideologisch mijlenver van elkaar staan. Als één ervan alle macht naar zich toe kan trekken, zonder concessies te moeten doen, dan riskeer je toch een regime als dat van Thatcher, dat al meer dan tien jaar uitsluitend één deel van het electoraat bedient?

Hoflack: "Ja, maar het is uiteindelijk de kiezer die beslist, niet? Als meer mensen een conservatief bezelfde willen, dan is dat

hun recht. Bovendien zit je in Engeland eigenlijk met een oneerlijk kiessysteem. De sociaal-demokraten zouden meer zetels moeten toegewezen krijgen. Dan zou je hoe dan ook een partij hebben die waakt over een minimale consensus."

"Ik vind progressieve frontvorming hoe dan ook een lovenswaardig ideaal. Waarom moeten wij nog altijd rekening blijven houden met die artificiële onderverdeling tussen katholieken en vrijzinnigen? Zoals de toestand nu is, heeft de katholieke zuil veel te veel te vertellen. Niemand staat er nog bij stil dat hij zijn kinderen naar een katholieke school stuurt. Ze zijn zogenaamd beter dan andere. Onzin, het gaat om niet meer

De geheime onderhandelingen tussen Spaak en Lefèvre over een eventuele regeringsvorming deden in 1961 heel wat stof opwaaien. De vraag was of hun huwelijk lang zou standhouden.

dan gewoontevorming. Net zoals de aansluiting bij een katholieke ziekenkas of vakbond."

Veto: Was die hele gedachte van progressieve frontvorming eigenlijk niet meer dan een electoraal geïnspireerd manoeuvre? Ze is toch vrij snel op de achtergrond geraakt.

Hoflack: "Ik denk dat er te weinig mensen echt van overtuigd waren. Sommigen waren bereid daar heel ver in te gaan. Maar ze stonden te geïsoleerd. De CVP is het eerst beginnen terugkrabbelen, en in de BSP stond Collard toen ook al gauw alleen. Het was nog te vroeg."

Veto: U beschrijft Lefèvre een zeer autoritair partijvoorzitter, die het zelfs aandurfde een eerste minister op zijn te zetten. Maar was dat niet eerder een gevolg van de politieke realiteit van die tijd dan van zijn karakter?

Hoflack: "Het had er zeker mee te maken. Lefèvre was partijleider in een tijd van homogene CVP-regeringen, of toen de CVP in de oppositie zat. Dan moet je sowieso weinig rekening houden met mensen buiten je partij. Daarbij kwam nog dat hij het aanvankelijk nogal gemakkelijk had tegenover een paar toch vrij zwakke premiers als Pholien en Van Houtte. Toen Eyskens er aan kwam, begonnen de moeilijkheden. Eyskens vond dat de partij zich niet moest bezighouden met de regering. En Lefèvre dacht daar dus volkomen anders over. Ik denk dat Eyskens gelijk had, omdat een regering toch uiteindelijk democratischer samengesteld is dan een partij. Een partijvoorzitter die ingrijpt in wat de regering doet, doet aan partikulariteit en dat is niet democratisch, tenminste niet in een coalitie."

Veto: Maar het zijn de partijen die de verkiezingen organiseren. Dat is toch de enige echte legitimatie voor een regering?

Hoflack: "Ja, maar je moet bedenken dat tegenwoordig vaak op een 'kop' gestemd wordt. Zo zou je dan weer kunnen zeggen dat de kiezer voor individuen kiest, en dus voor het beleid dat zij in de regering voeren. Kijk bijvoorbeeld naar het enorme succes dat Martens had in 1985: het was duidelijk dat men niet voor de CVP, maar wel voor de politiek stemde."

"Maar om op je vraag terug te komen: ik denk dat het nog altijd mogelijk is voor een voorzitter om autoritair op te treden. Het beste voorbeeld is Spitaels. Die heeft bij de laatste regeringsvorming zijn tegenstanders, de zogenaamde Hap-parkieken, meedogenloos van de macht weggehouden. Je ziet, het is nog steeds mogelijk. Maar alles hangt af van verschillende factoren: de coalitiepartner, de grootte van je partij..."

Luc Janssens

Kris Hoflack, *Theo Lefèvre, staatsman*, Hadewijch, 122 pp.

REDAKTIONEEEL

Klapstuk

Voor de organisatoren is het vorige week beëindigde Klapstuk-dansfestival ongetwijfeld een succes geweest. Er was veel belangstelling. De pers berichtte wekenlang over het festival. Het publiek was massaal aanwezig, toonde zich zeer geïnteresseerd, en bracht ook nog staande ovaties. Nagenoeg alle voorstellingen waren uitverkocht, vaak al lang op voorhand. Het weze voor iedereen duidelijk dat het Klapstuk na vier edities groot geworden is. Patrick Dewael, die de slotvoorstelling bijwoonde, spreidde een tevreden glimlach tentoon. Programmator Bruno Verbergt is zich bewust van de internationale uitstraling. De organisatoren gaan Klapstuk '91 met vertrouwen tegemoet.

Nochtans riep deze editie van bij de aanvang al een aantal vragen op, die niet zomaar kunnen worden weggemoffeld. De vorige festivals blonken uit door een gedurfde programmatiek. Daardoor verwierf het Klapstuk automatisch een speerpuntfunctie in de ontwikkeling van de hedendaagse dans. Meer nog: het was doorslaggevend voor de opkomst en de doorbraak van de Belgische dans in de jaren tachtig.

De vierde editie heeft van die speerpuntfunctie maar weinig laten zien. De geprogrammeerde stukken waren niet meteen grote verrassingen. De Japanner Teshigawara lag - geleet op Europa - iets te zeer voor de hand. De Canadees Lock bracht een stuk dat al twee jaar lang met groot succes alle zalen ter wereld aandoot. Anne Teresa De Keersmaeker mocht haar grootheid kunnen bewijzen met een koreografie uit 1987. Zo kunnen we doorgaan. Ariejan Korteweg merkte treffend op, dat hij het meeste van wat hij te zien kreeg, al kende.

Als een festival als het Klapstuk reden van bestaan wil hebben, dan moet het voldoen aan twee essentiële voorwaarden. In de eerste plaats laten zien wat er voor nieuws in de danswereld te voorschijn komt. Het heeft weinig zin om dingen te brengen die iedereen al kent, ongeacht hun grote kwaliteit. Daarom zijn bovengenoemde stukken flaters in de programmatiek. Maar om diezelfde reden moet gezegd dat de drie werken van Jean-François Duroure een gerechtvaardigde keuze zijn, en een uitdaging, gezien de jonge leeftijd van de koreograaf.

In de tweede plaats formuleert een festival - als uiterste concentratie van middelen, aanbod, plaats en tijd - een welbepaalde visie op dans. Die visie was in dit festival afwezig. Bruno Verbergt heeft mooi praten als hij vooraf zegt dat het "mooi" moet zijn, en achteraf dat de kijker zelf de lijn in de programmatiek moet ontdekken. Het is zijn taak als programmator, om het aanbod in een bepaald kader te plaatsen, om een richting aan te wijzen. Waarom gaat de programmatiek zoveel verschillende richtingen uit? Welke toekomst is er morgen voor de moderne dans? Het wordt ons nergens duidelijk.

Het Klapstuk is gegroeid uit het Stuc en de studentencultuurwerking. De vraag dient gesteld, in hoeverre het daar vandaag nog iets mee te maken heeft. Het publiek bestaat voor geen veertig procent uit studenten meer. Afgezien van een enkele voorstelling als 'New Demons' - die duidelijk op het jonge volkje inspeelt - is het festival een zaak van oudere dansliefhebbers geworden. Misschien hadden zij een boodschap aan de niet oninteressante problematisering van de grens tussen dans en theater. De studenten hadden dat blijkbaar niet. Zij begrepen er niet veel van. Veel werd er niet ondernomen om het hen duidelijk te maken, en dus bleven zij weg. In deze opzichten is het Klapstuk een elitair en onzeker festival.

De Gaulle verdient de kogel. Voor mijn part mogen ze hem naast Pétain begraven. Een diplomatieke flater die Theo nog lang zal achtervolgen.

gedaan. Lefèvre is bijvoorbeeld een hele tijd Minister van Wetenschapsbeleid geweest. Ik ben daar snel over heengegaan. Het is in zijn carrière niet zo belangrijk. Ik wou de figuur Lefèvre in zijn context schetsen, veeleer dan een biografie waarin elk feitje uit zijn leven belicht wordt. En het is een feit dat iemand jeugdijaren de belangrijkste zijn, in die zin dat ze hem tekenen."

Veto: U hebt Lefèvre niet bewust meegemaakt, waarom dan een biografie van hem?

Hoflack: "Uiteindelijk is hij een van de weinige kleurrijke politici die we hebben. Als je aan een aantal mensen vraagt: 'Wie blijft jou bij als politicus?', dan hoor je vaak dezelfde twee namen: Van Acker en Lefèvre. We hebben tegenwoordig allemaal van die kleurloze figuren, die gemakkelijk kneedbaar zijn. Lefèvre was zo niet. Daarom zal hij niet zo gauw vergeten worden."

Front

Veto: Maar heeft hij blijvende realisaties op zijn naam staan? Denk bijvoorbeeld aan de progressieve frontvorming, die de band tussen de CVP en de kristelijke arbeidersbeweging losser wou maken. Wat is daar van overgebleven?

Hoflack: "Wat zeker zal blijven bestaan, is de taalgrens. Die is onder zijn regering

zonder meer links te noemen, dat gaat wat ver. Hij zag de progressieve frontvorming wel zitten, maar dan vanuit de gedachte: "Met die coalitie kan ik een aantal dingen realiseren." Met de liberalen kon hij ook samenwerken, hoewel er in de Liberale Partij een aantal mensen waren met wie hij niet overweg kon. Dat heeft misschien ook te maken met zijn jeugd. Zijn vader is zeer vroeg gestorven en zijn jeugdijaren zijn daarom niet gemakkelijk geweest, ook materieel niet. Vandaar misschien zijn wezinnen voor de mentaliteit van de middenstanders die zijn moeder hebben laten vallen."

Pragmatisch of niet, er zijn nogal wat duistere kanten aan de carrière van

Een job binnen handbereik!

bel ons nog vandaag!

OFUP jobs voor studenten:

02/242.54.28

ma.-vrij. 13 u. 30 - 19 u. 30

Lambermontlaan 474,

1030 Brussel

advertentie

Paul Ponsaers over het gerechtelijk apparaat

"Als de Bende ooit bestaat heeft, dan bestaat ze nu nog"

Paul Ponsaers, oud-journalist van De Morgen en doktor in de kriminologie, is koauteur van het documentaire boek "De Bende". Toen dit boek, een journalistieke enquête naar de terroristische activiteiten van de Bende van Nijvel en het gerechtelijk onderzoek in dat dossier, in '86 bij EPO verscheen, werd het entoesiast onthaald in gerechtelijke milieus. Het biedt namelijk een grondige analyse van de meest schokkende zaak van groot-banditisme en terrorisme van de laatste jaren. Sindsdien is er, ondanks de installatie van de parlementaire onderzoekskommissie voor banditisme en terrorisme nog altijd geen oplossing gevonden voor het Bende-dossier. De vraagtekens blijven.

Veto: Naar aanleiding van het gerechtelijk onderzoek naar de Bende heeft men een parlementaire commissie ingesteld. Kan die wel een daadwerkelijke bijdrage aan het lopende onderzoek bieden?

Ponsaers: «De Commissie is er tot nu toe niet in geslaagd één nieuw element toe te voegen aan ons boek, dat toch al uit '86 dateert. De commissie heeft wel een aantal onthullingen met grote spektakelwaarde naar buiten gebracht, maar doet geen verder diepgaand onderzoek naar de waarheidswaarde van bepaalde getuigenverklaringen. Zo heeft ex-luitenant-kolonel Vernaille veel stof doen opwerpen in de media. Er is echter nooit een onderzoek gevoerd of zijn getuigenis waar is. Als zo'n man komt vertellen dat volgens zijn inlichtingen – en die kwamen van voormalig bankdirecteur Finné, een slachtoffer van de Bende – topfunctionarissen van rijkswacht en magistratuur betrokken waren bij een plan voor een staatsgreep, dan kan je toch op zijn minst een uitgebreid onderzoek verwachten.»

«De leden van die Commissie zitten vaak met open mond te luisteren naar onthullingen die iedereen in gerechtelijke middelen al jaren weet. Dat sensationeel 'oud nieuws' komt dan in de media terecht, zonder dat de Commissie erin slaagt meer klaarheid te brengen en oplossingen te suggereren.»

Veto: Nochtans heeft de Commissie uitgebreide bevoegdheden. Waarom maakt zij daar geen gebruik van? Waarom is iemand als Van den Boeynants nog steeds niet gehoord, terwijl zijn naam in zowat alle dossiers opduikt?

Ponsaers: «De Commissie heeft dezelfde bevoegdheden als een onderzoeksrechter, en kan dus bijvoorbeeld huiszoekingen laten verrichten. De gebrekkige resultaten ervan zijn vooral te wijten aan haar partijpolitieke samenstelling: elektorale belangen of het imago van iedere fractie remmen het onderzoek eerder dan het te bevorderen.

Je kan ook van een amateurisme spreken: er is geen gedocumenteerde wetenschappelijke staf, de leden hebben weinig feedback, en meestal geen visie op het statuut en de organisatie van de veiligheidsdiensten.»

«Hoe dan ook, men is er op dit moment nog niet toe gekomen om echte politieke zwaargewichten te ondervragen. Iedereen is het erover eens dat VdB of Gol, toen minister van Justitie, al lang hadden moeten verschijnen. Dat dat nog niet gebeurde heeft minder met partijpolitiek te maken dan met angst: de angst om finaal overduit te gaan. De huidige werking van de Commissie kan nooit leiden tot voldoende gedocumenteerde dossiers. Men kan op dit moment de betrokkenheid van VdB bij verschillende duistere zaken onmogelijk hard maken. VdB is niet de eerste de beste, die lacht de Commissie in het gezicht uit als ze niks hebben. Ze kunnen niet tegen hem op.»

Veto: U hebt dus niet erg veel vertrouwen in de werking van de Commissie. In zijn boek "Securitas Belgica" pleit Hugo Coveliers, juist op basis van zijn bevindingen uit die parlementaire onderzoekskommissie, voor het afschaffen van de rijkswacht.

Ponsaers: «Het is niet korrekt om, zoals Coveliers doet, op die basis te besluiten dat het hele apparaat rot is. Niet dat hij zich onterecht vragen stelt bij het militaire karakter van de rijkswacht. Hij gaat echter voorbij aan het feit dat er ook binnen het gerechtelijk apparaat zelf een aanzet is om de eigen maatschappelijke positie bespreekbaar te maken. Er zijn echte democratische krachten op elk niveau van de politie- en justitiediensten die de discussie op een breder forum willen brengen. Ook in de parlementaire commissie waren er sporadisch signalen te horen van die interne discussie.»

«Een open discussie binnen de rijkswacht is slechts mogelijk als er een echt syndicaal statuut komt voor rijkswachters en magistraten. De huidige syndicale organisaties zijn niet onafhankelijk genoeg, en de huidige praktijk van politieke benoemingen staat zoiets natuurlijk in de weg. Een syndicaat zou voor openheid in de diensten kunnen zorgen: een instrument van informatie-doorstroming en discussie dat bovendien klachten kan horen. Wie momenteel zijn grieven openlijk uit, vliegt buiten of wordt gepest. Kijk naar François Raes, die de gigantische illegale drug-trafik binnen de anti-drugbrigade (de 'zaak François') bekendmaakte. Hij heeft zelfs zijn pensioenregeling niet in orde gekregen.»

Veto: Toch vragen we ons af of de invoering van een publiek discussieforum de malaise kan oplossen. Enkele fouten in het onderzoek naar De Bende komen niet door structurele problemen van het gerechtelijke apparaat, maar wel door actieve medeplichtigheid van mensen van binnenuit.

Ponsaers: «Er bestaan binnen het apparaat zelf ontegensprekelijk affiniteiten met rechtse milieus. Het is vanzelfspre-

kend dat bij justitie en de rijkswacht een Law and Order-ideologie overheerst. Er worden eerder mensen uit rechtse kringen dan uit linkse aangetrokken. Bovendien heeft men zich bij de Staatsveiligheid jarenlang gekoncentreerd op het onderzoek naar links in België, waarbij rechtse en extreem-rechte kringen een bijna spontane bondgenoot werden. Dat hoorde nu eenmaal in de Koude Oorlogstijd.»

«Wanneer je in het onderzoek naar de Bende naar politieke motieven en verbanden gaat zoeken – die men vaak zeer bewust genegeerd heeft – dan kom je onvermijdelijk telkens weer bij dezelfde militanten van extreem-rechte signatuur. Dat zijn echte mollen: zij doen hun werk ondergronds, geven nooit toe dat zij politieke activisten zijn. Terroristische acties van die kant zijn nooit gesigneerd. Die geheimzinnigheid alleen al maakt het onderzoek naar rechts politiek geweld bijzonder moeilijk.»

«Het staat wel vast dat sympathisanten van extreem-rechts, die vroeger zelf tot het gerechtelijk apparaat behoorden, getracht hebben de democratische staat te destabiliseren. Bultot, vroeger adjunct-gevangenisdirecteur en nu politiek vluchteling in Paraguay, Bouhouche en Beyer, beiden ex-BOB, zijn voorbeelden van de flic raté, die vol rankune en revanchistische gedachten de maatschappij te lijf gaan. Harde materiële bewijzen van zo'n interne medeplichtigheid zijn er echter nauwelijks. Toen Bouhouche nog deel uitmaakte van de rijkswacht, was hij zeer waarschijnlijk betrokken bij een wapendiefstal bij de groep Dyane. Die wapens zijn later gebruikt bij raids van De Bende.»

«Men kan beter afstappen van het beeld van een georganiseerde Bende die probeert te infiltreren in het gerechtelijk apparaat. Het beeld van extreem-rechts als een machtige, ondergronds sterk georganiseerde eenheid schijnt trouwens niet te kloppen. We moeten ons dat veel meer voorstellen als een kluit van persoonlijke relaties. Dat losse en toch complexe web maakt het onderzoek hiernaar des te moeilijker.»

Veto: Soms wordt er toch ook gesproken van een Brusselse P2-loge. Zo'n 'maffia' is vaak machtig genoeg om officiële diensten grondig te infiltreren. Zo verklaarde Jean Bultot in Paraguay aan een rogatoire commissie dat de zaak van de Bende nooit zou opgelost geraken. Door de betrokkenheid van belangrijke persoonlijkheden zou iedere onderzoeksrechter die op het goede spoor zit, overgeplaatst worden.

Ponsaers: «Je moet altijd opletten met zo'n verklaringen. Voortdurend hebben verdachten geprobeerd het gerecht op een dwaalspoor te brengen met bekende-nissen die ze dan een paar dagen later doodgeemoedereerd terug trekken. De leden van de zogenaamde filière boraine – de 'Bende van de Borinage' – hielden het gerecht voor de gek met hun openvloedige verklaringen (36 in totaal, wp/sw). Het kan ook zijn dat Bultot een mistorgdijn optrekt. Zo wordt het vertrouwen in de instellingen geschokt,

en krijg je een destabiliserend effect. Dat heeft de Bende ook steeds beoogd.»

«Maar inderdaad: het is merkwaardig dat er verschillende dossiers geopend zijn tegen mensen die ook in verband met de Bende zijn vernoemd, zonder dat ook maar één daarvan tot een proces leidde. Het gaat dan meestal om politici die banden hebben met de CEPIC, de oude rechtverhef binnen de PSC: De Bonvoisin bijvoorbeeld, of Van Den Boeynants. Die zaken kunnen gewoon niet meer tot processen leiden, want men heeft een structurele blokkage ingebouwd: het 'Charter van de Belastingplichtige'. Hierdoor is er geen sprake meer van samenwerking tussen de Bijzondere Belastinginspectie en het gerecht, waardoor vervolgingen zo goed als onmogelijk zijn. Dat hebben we te danken aan de befaamde fraudezaak 'Kirschen'. Het betrof een verduistering van miljarden, waarvan een deel diende voor de partijfinanciering van de PVV.»

Veto: Het gaat steeds over rechtse milieus uit Brussel. In Vlaanderen horen we nooit over een gelijkaardig fenomeen.

Ponsaers: «Je mag toch ook Antwerpse filiaties – zoals het dossier Kirschen – niet uit het oog verliezen. Maar het blijft inderdaad vooral een franstalig onderontwerp. Misschien komt dit door het feit dat er in Vlaanderen kennelijk een

satie. Alles wijst erop dat er 'professionals' werden ingezet die een contract uitwerkten. De facto zaide de Bende vooral terreur: niemand ging vrijdagavond nog naar een Delhaize, op de daken van de supermarkten zaten rijkswachters met mitrailleurs. Er waren echter ook klassieke afrekeningen, zoals de raid op het restaurant 'Au Trois Canards' waar alleen uitbater Van Camp werd vermoord. Dat was een executie.»

«Soms was er – naar ik denk – duivels toeval mee gemoeid. Finné, een onderwereldfiguur en volgens Vernaille op de hoogte van plannen tot staatsgreep, viel onder de kogelregen in de Delhaize te Overijse. Een kwartier eerder had de Bende toegeslagen in Eigenbrakel, daarna vliegen ze naar Overijse, en schieten Finné neer die net uit zijn auto stapt om een krant te kopen. Als dat georganiseerd zou zijn, dan is dat... diabolisch! Finné was gewoon op het verkeerde moment op de verkeerde plaats: de doders hadden er niet op die ontmoeting gerekend, en maakten hem af om zelf niet ontmaskerd te worden.»

Veto: Hoewel de overvallen van 'De Bende' al enkele jaren oud zijn, heeft het onderzoek haast niets kunnen oplossen. De politieke motieven van toen gelden nu ook. Bestaat de Bende misschien nog steeds, is er kans dat het moorden ooit herbegint?

Mijmerend onder zijn triomfboog. De Rijkswacht wacht.

(Foto Hendrik Delagrange)

grotere tolerantie bestaat tegenover extreem-rechts: extreem-rechts is minder door de marginaliteit veroordeeld. De polarisatie is daarom misschien minder hevige.»

«Het Vlaams Blok is er in Vlaanderen in geslaagd een zekere geloofwaardigheid en respect te verwerven. De Waalse Forces Nouvelles zijn daar nooit in geslaagd. Wellicht leidt die politieke onmondigheid tot extremere anti-demokratische reacties. De vraag blijft natuurlijk of een maatschappij mis-schien niet beter gewapend is tegen die terreur dan tegen het langzaam infiltreren in de democratische instellingen. Dat neemt niet weg dat er ook Vlaams voetvolk betrokken was bij Waals extremistisch geweld: de betrokkenheid van VMO-militanten bij de brandstichting bij het linkse weekblad 'Pour' is daar een indicatie voor.»

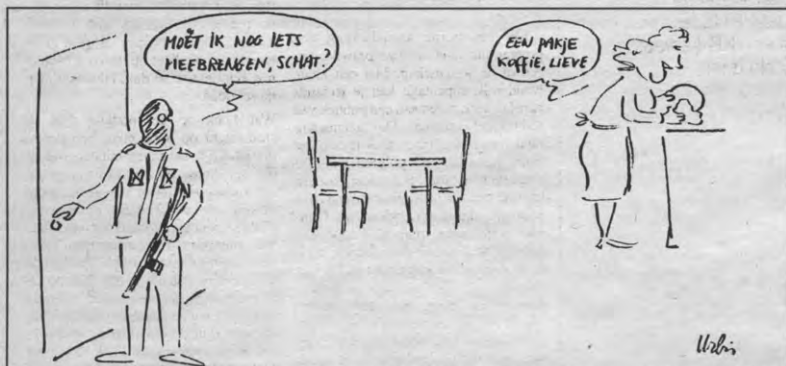
Veto: Eén van de motieven van de Bende zou 'politieke terreur' zijn. Aan de andere kant merken we ook dat slachtoffers van de Bende vaak mensen uit 'het milieu' zijn. Duidt dit niet op gewoon banditisme?

Ponsaers: «De Bende is tegelijk een politieke militie en een misdaadorgani-

Ponsaers: «Als de Bende ooit bestaan heeft, dan bestaat ze nu nog. Na hun laatste overval in Aalst, hebben ze alle 'materiaal' gedumpt en is alles teruggevonden. Alles, behalve de riotguns: het 'naamkaartje' van de Bende. Waarom zouden ze die wapens houden, tenzij om opnieuw te gebruiken en als 'de Bende' herkend te worden? Hun terreur is trouwens nooit echt gestopt. Het 'schorpien-effect', de politiediensten die van binnenuit aangevreten worden, is pas goed begonnen na de laatste hold-up, tijdens het onderzoek. Bewijsstukken verdwenen spoorloos, er heerste een groeiend wantrouwen tussen de mensen en de diensten die met het onderzoek belast waren.»

«Men beseft nu dat het gerechtelijk apparaat verankerd is. Als de parlementaire onderzoekskommissie één verdienste heeft, dan is het juist dat ze tot een reflectie over het hele bestel heeft geïnspireerd. Om tot een echte oplossing te komen voor de politiediensten is er een mentale konversie nodig. De demokraten die daar van binnenuit aan werken, verdienen onze volledige steun.»

Walter Pauli
Stef Wauters

Huilmand: Danseuse capricieuse

Paganini brengt troost

Roxane Huilmand is geen onbekende in de hedendaagse danswereld. We hebben haar aan het werk kunnen zien met Anne Teresa De Keersmaeker in *Elena's Aria* (1984) en in *Bartók, aantekeningen* (1986). Rond die tijd begon ze, net als enkele andere meisjes van Rosas, zelf te choreograferen. Na *Muurwerk* (1986), een soloproduktie, en *Tanz mit Männern* (1988) was ze voor het eerst op het Klapstuk te zien met haar nieuwe solo *Capricieuse* (1989). Een dubbele uitdaging: Huilmand danst gedurende anderhalf uur alleen, en dit op de 24 Capricci van Niccolò Paganini, een virtuoze partituur voor één violist. Grillig en af en toe rustig; weerbarstig, maar ook harmonisch; triest, en uiteindelijk troost biedend. Zo ambigu zijn Paganini's Capricci. Huilmand wil via de bewegingstaal greep krijgen op die muziek. Dit gevecht is bij momenten erg ontroerend, maar blijft uiteindelijk niet boeien.

Het eerste beeld dat we van de voorstelling krijgen is erg monochroom en minimaal, aangrijpend in zijn eenvoud. Drie spots zijn gericht op een wit papier scherm, de enige vorm van decor. Het is stil. De dansers verschijnen rustig voor het scherm. Ze draagt een grijs-witte blouse met drie knopen, en gebroken witte wijde broek en witte sokken. De snijdende stilte maakt een veelbelovende spanning voelbaar. Je vraagt je af of Huilmand weer in stilte zal gaan dansen, zoals we dat van haar uit vroegere producties gewend zijn. Je vraagt je ook af of ze, vanuit haar Rosas-achtergrond die nog te sterk voelbaar was in *Muurwerk*, de bewegingen zal reduceren tot hun essentiële minimaliteit. Tot een snerpande viool abrupt de stilte doorbreekt en het onderscheid tussen de dansers en de witte wand zichtbaar wordt. Huilmand danst zich los, de ruimte in. Ze maakt hoge sprongen, gooit haar benen gespreid in de lucht, trekt halve diagonalen en cirkels. Ze is als een harlekijn. Iemand trekt aan de touwtjes, denk je voorlopig, en zij is de droeve clown.

Ze danst niet bij, maar op de muziek. De muziek fungeert met andere woorden niet louter als illustratie. Nochtans, wanneer Korteweg haar in een interview vraagt of ze zich vereenzelvt met een strijkstok, snaren of hout, lacht ze hem hartelijk uit.

Vertrekt ze dan toch niet vanuit de muziek? Laten we het zo stellen: enerzijds zijn de ambigüiteiten grillig-rustig, weerbarstig-harmonisch, droef-troostend, zowel in de muziek als in de dans terug te vinden. In die zin volgt ze de muziek. Anderzijds is er ook een essentieel verschil: de muziek is ekstrovers, de dans eerder introvert. Het is ook zo dat Huilmand met haar bewegingen regelmatig voor of achter loopt op de muziek. Soms bereikt de virtuositeit in de muziek pas zijn hoogtepunt wanneer de dansers bijna niet meer beweegt en wacht op het rustig worden van de snerpande viool. Zo ontstaat er een spel tussen de dans- en de muziekstructuur.

Naïf

Capricieuse van Roxane Huilmand is méér dan een ondervraging van de problematische relatie tussen muziek en dans. Er zijn ook aanzetten tot een psychologiserend portret van een personage. Er is onder andere de kledij. In het interview met Korteweg stelde de danseres en choreografe emigrans naïef dat ze de betreffende kledij koos "omdat die zo gemakkelijk zit". Toch kan men zich niet van de indruk ontdoen dat de brede pijpen en ook de nauwelijks merkbare lichtblauwe bolletjes die aan haar witte sokken bengelen, verwijzen naar een kind in pyjama, alleen in zijn kamer voor het slapen gaan. Of is het een droeve clown? Hoewel, deze al te concrete inkarnatie is niet vol te houden en zou de voorstelling geen recht aandoen. Droef

is het personage in elk geval. Droef en eenzaam, zich ophoudend in een eigen wereld.

Naast de kledij is er ook de expressie op het gelaat van de danseres: nu eens lacht ze ingetogen, ergens verwonderd om een detail uit haar omgeving of in de muziek, dan weer lijkt ze ontroostbaar, haar gelaat verkrampd in pijn.

Ook de houding van het dansend personage tegenover het publiek is veelzeggend. Huilmand kijkt ons slechts één keer aan, naar het einde van de voorstelling toe. Langdurig, doordringend en ontzettend droef. Langzaam krimpt ze in elkaar en slaat de ogen schuchter neer. Dit zou een aangrijpend, zij het voorspelbaar einde zijn geweest.

Huilmand is op het punt gekomen waarop de strijd met de muziek geleverd is. Het verkrampde, weerbarstige, bruuske van voorheen is volledig uit haar bewegingen verdwenen. Wat overblijft is rust en gelatenheid die snel gaat vervelen. Huilmand werkt in op het effect van enkele kleine details: tintelende vingers, dribbelende voeten, gebogen hoofd. Het is alsof ze de muziek, die virtuos zijn gaat blijft gaan, geïnterioriseerd heeft. Grote bewegingen zijn overbodig geworden. Wat nu nog volgt is mooi, maar koud en afstandelijk. Op de laatste capriccio schuift Huilmand nauwkeurig een laatste diagonaal. Met de rug naar het publiek wordt ze terug naar het witte scherm gezogen, maar nu als iemand die zich heeft verzoend met de muziek en met zichzelf. Huilmand neemt ons niet meer mee. We luisteren naar de muziek, maar de harmonie die zij heeft bereikt tussen muziek en dans dringt niet tot ons door. Ontgoocheld wachten we op het voelbaar naderende einde van de voorstelling. Roxane verdwijnt achter het witte scherm.

Sigrid Bousset

KB-JONGERENSERVICE

Het toffe aan een KB-rekening is dat je waardevolle KORTINGSKAARTEN op zak kan steken. Daarvan zijn er twee GRATIS en de derde heb je voor een VOORDELIG PRIJSJE. De moeite waard dus om een KB-kantoor binnen te stappen. Nu doen.

Beter met de bank van hier.

Lalala human steps

De wonderse wereld van de kunstjes

Klapstuk 89 heeft haar deuren gesloten met een grote publiekstrekker, *New Demons* van de Canadese groep Lalala Human Steps. Volgens Bruno Verbergt was de groep goed voor een kwart van het totaal aantal verkochte kaartjes. Het stuk gaat er ook als zoete koek in bij het grote publiek. Het zit vol speciale effecten, leuke vondsten, licht verteerbare bewegingen. Dat alles wordt afgehaspeld in televisiestijl, je krijgt weinig tijd om ontroerd te worden door een onderdeel van de voorstelling, maar je bent nadien wel onder de indruk van zoveel snelheid en akrobatie. De groep werd dan ook telkens onthaald op een uitbarsting van het publiek. Het applaus dat weerklinkt herinnert echter aan het circus en aan sportmanifestaties.

Stel je een niet erg geslaagde televisieavond voor. Niets vermoedend merk je dat je een programma met catch opgezet hebt, maar dat vind je niet erg. Je hebt altijd nog de afstandsbediening bij de hand, je verandert van kanaal. Blijk je echter terecht te komen bij een zangeres die Indische liederen zingt. Omdat je vermoedt dat het gaat om uitverkoop van etnische cultuur, schakel je over naar een derde kanaal, naar de wereldkampioenschappen turnen. De feilloze sprongen verbarsten telkens weer, maar een televisiekijker is daar niet meer mee tevreden.

Op het vierde kanaal loopt een programma over nieuwe ontwikkelingen in de wetenschap. Met een klein, wonderlijk apparaatje kan je iemands hartslag laten horen aan een publiek van zeshonderd mensen. De wetenschap staat voor niets. Helas keek je naar het einde van het korte programma. Wat volgt op het vijfde net is circus. Uit een enorme metalen leeuwewep komen twee poppetjes die in onverstaaenbaar Frans een potje ruzie maken. Poppenkast interesseert je echter niet, daarom ga je maar kijken naar popzender MTV. Een Engelstalige versie van Frank Boeyen kreunt een liedje, een paar dansers maken er wat bewegingen bij. Nogal dom, daarom maar terug naar het circus. Een fakir ligt op een reeks lange, maar pijnlijk dunne metalen staven. De avond is helemaal om zeep. Je probeert de

andere kanalen nog eens, maar overal heerst dezelfde creatieve armoede. Frank Boeyen is zelf aan het dansen gegaan, zijn spastische bewegingen doen voor jou de deur dicht.

Toegegeven, zo voorgesteld is het allemaal wat overdreven. Toch bevat de opsomming bijna alle elementen van *New Demons*. Koreograaf Eduard Lock is een echte entertainer. Hij laat zijn dansers indrukwekkende sprongen maken, hij gebruikt speciale effecten om de verwondering van het publiek te bespele. Op een groot doorschijnend scherm worden de dansers bovendien van tijd tot tijd in close-up geprojecteerd, terwijl je ze achter het scherm nog ziet bewegen. Een leuke vondst, vooral omdat ze zo nieuw is, maar na een tijdje gewennen is de pret er ook weer af.

Nogal bedenkelijk is het gebruik van etnische muziek, nu al een volledig uitgemolken procedee. Een Indische zangeres wordt begeleid door keiharde gitaarklanken. Van de Hindu-cultuur blijven niet meer dan wat keelklanken over. Helas houdt Lock van muziek. Ook hij gaat een paar liedjes kreunen.

De acht dwaze onderdelen van de show hebben gevaarlijk veel weg van de goocheltruks waarmee men de massa aantrekt op grote markten. Lock heeft een apparaatje bij waarmee hij de hartslag van een toeschouwer kan laten horen. Op de hartslag van iemand, die Lock willekeurig uit het publiek kiest, doen twee dansers een nummerje. De partner van die toeschouwer moet wat in diens oor fluisteren om de hartslag te versnellen. Lock wil hiermee "de hartslag van het publiek laten horen, terwijl de politici de hartslag van de natie meten." Grote woorden van een groot entertainer die later op de avond echter nog een ontzettend dom fakir-nummertje zal doen.

Wat Lock op het podium doet, is amusement op hoog nivo. Zijn liedjes met dans zijn niet zoveel minder goed als die van Prince, de spektakulaire sprongen kunnen net tippen aan die van grote turners, de akrobatieën en speciale effecten zouden in een beroemd circus niet misstaan. Veel amusement dus, maar weinig kunst. Wat je bij Lock in de schouwburg ziet, zie je dagelijks op de televisie. Misschien is het toch zo dat de dans vandaag de dag teater nodig heeft. Met een grote dosis invloed uit die hoek, zou de voorstelling van Lock boven het nivo van MTV uitgestegen zijn.

Koen Hendrickx

Na de eerste capriccio komt Huilmand terug op haar schreden. Ze benut de ruimte niet langer, blijft staan, met de rug naar het publiek. Een sierlijke golfbeweging vanuit de heupen houdt haar lichaam nog even bewegend. Nu zijn er enkel de vuisten tegen elkaar, dan de vingers gespreid en opnieuw ontspannen, schokkerig beantwoordend aan de impulsen van de muziek. Bij de derde capriccio gaat ze wandelen, ze trippelt rond, weermom de diagonaal- of cirkelbeweging half of volledig voltrekkend.

Strijkstok

Hier wordt reeds duidelijk dat de voorstelling heel anders werkt dan een eerste indruk liet vermoeden. Eerder dan een harlekijn die zijn ledematen mechanisch beweegt volgens een ekstern mechanisme, komt de beweging van bin-nenuit. Het lijkt alsof niets is voorgeprogrammeerd, alsof ze de bewegingen uitvoert die haar ingegeven worden op het moment. Deze bewustzijnsstroom wordt op gang gebracht door de muziek.

AARDBEI

Het minste wat je van de Klapstuk-affiche kunt zeggen, is dat ze vragen oproept. Het probleem is niet zozeer dat je die vragen niet zou kunnen beantwoorden. Iedereen kan wel wat invullen. Het probleem is dat je die vragen niet eens geformuleerd krijgt. Wat moet je je afvragen bij die drie Duitse woorden? Wat kun je beginnen met twee 'Publikum'-landschappen en een aardebi waarop het woord 'Privat' werd geplaatst? Veto vroeg het aan Johan Grimont, de ontwerper van de affiche, en Bruno Verbergt, die Grimont van een idee voorzag.

Grimont: «Bruno zei mij dat het belangrijkste was dat het Klapstuk een ode aan het publiek moest zijn. Hij bezorgde mij de woorden 'Publikum' en 'Privat', die uit een opstel van Kant, *Was ist Aufklärung?* komen. Ik zie dat niet alleen als een ode, maar ook een kritiek in. De landschappen en de aardebi op de affiche komen uit de *Tuin der Lusten* van Jeroen Bosch. Die 'Publikum' staat voor iets dat de mensen verbindt, bijvoorbeeld door naar dans te komen kijken. De aardebi symboliseert de mythe van het 'Privat'. Iedereen is daar rond gecentreerd, wint zijn auto, heeft zijn wasmachine. Alles wordt geprivatiseerd, en wat er overblijft is een 'hoop stont, ekologischer rampen erzo. Dat wou ik aan de kaak stellen.»

«Die tegenstelling 'Privat/Publikum' is een mythe van het Westen. Ik vind het interessant om dat te toetsen aan andere culturen, waar ze dat onderscheid niet maken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de Papoea's in Nieuw Guinea. Daar maken ze geen onderscheid tussen natuur en cultuur. Cultuur is een essentieel onderdeel van de natuur.»

«Dat maken van dichotomieën is een vorm van uitbuiten. Voor mij is dat ontstaan in de renaissance. Toen hebben ze een technocratisch model ontworpen, en zijn ze met het kolonialisme begonnen, de uitbuiting van andere volkeren. Ze eigenden zich Amerika toe door er een naam op te plakken.»

«Maar ik denk dat Bruno dat veel eenvoudiger ziet. Misschien ben ik hier elitair rotzooi aan het verkopen.»

Verbergt: «In zijn essay trekt Kant van leer tegen overheden die vinden dat geleerden hun 'gevaarlijke gedachten' wel mogen opschrijven in hun kamertje, maar ze vooral niet mogen publiceren. Hij legt dan uit waarom een 'publiek' gebruik beter is, moreel hoogstaander is dan een 'privé-gebruik.»

«Dat sluit aan bij een groot deel van het werk van het Stuc en het Klapstuk, namelijk dat wij voor bepaalde kunstenaars een publiek zoeken, en dus als het ware 'publiceren'. Johan heeft die woordjes van Kant uit mijn brief geknipt en vergroot, en zo is de affiche ontstaan.»

«Hij heeft Jeroen Bosch er dan bijgehaald, en dat vond ik een zeer goede vertaling van wat ik hem had uitgelegd. De rust die de landschappen geven hoort bij het publiek. De aardebi staat voor het verengende.»

«Je kunt de affiche ook dialektisch interpreteren. Eerst is er een publiek met een uiterst saai landschap. Alle rijkdom zit opgekropt in dat ene beeldje, in die kunstenaar. Als antitesis volgt er dan een veel minder saai landschap, met bomen, waar het veel aangename is om vertoeven.»

«Ik wou een affiche die op een indirecte wijze toont waar het in dans over gaat. Het moest geen danser zijn. Maar wat die choreografen vertellen, dat is ongeveer hetzelfde als wat Johan in de affiche vertelt.» (JR)

Veto ontmoet... Ariejan Korteweg

“Waarom zou Klapstuk een ode aan het publiek moeten zijn?”

Ariejan Korteweg is dansrecensent voor de Volkskrant, en hoofdredacteur van *Notes*, volgens hemzelf “het beste dansblad in Nederland, maar er is weinig concurrentie”. Voor dit Klapstuk werd hij naar België gehaald om de gesprekken met de choreografen te verzorgen. Korteweg deed dat niet slecht: hij vraagt veel, hij vraagt direct, en je kunt hem volgen zonder een dansreuk te zijn. Hoewel de choreografen daar wel eens last van hadden. “Het zijn dansers, hé,” zegt Korteweg. “Ze weten wel waar ze mee bezig zijn, maar het uitleggen is nog wat anders. Mijn gesprek met Teshigawara kon je moeilijk een dialoog noemen. Het waren eerder twee monologen. Hij antwoordde wel, maar niet op mijn vragen.”

Korteweg: «Het Klapstuk is voor mij een periode van drie weken waarin ik de kans krijg om me met de inhoud van voorstellingen bezig te houden, en ik niet aan het organiseren van een tijdschrift hoeft te denken. Het is een periode van een soort betaald nadenken. Dat is heel prettig.»

Veto: *Waarom heeft Bruno Verbergt jou gevraagd om de gesprekken te doen?*

Korteweg: «Dat is zo'n beetje zoals aan Ritsema vragen: hoe komt het dat je op een dansfestival zit? Bruno vindt kennelijk dat ik een heldere kijk op dans heb, dat ik er helder over schrijf, en hij verwacht dat ik er helder over kan praten. Dat ik Nederlands spreek, zal wel hebben meegespeeld. De vorige twee keren waren het Amerikanen, die de gesprekken hebben gedaan. Als een deel van de choreografen Frans is, en het grootste deel van de toeschouwers Belg, dan zit je met een taalbarrière.»

KLAPSTUK
FESTIVAL

Veto: *Johan Leysen, die 'Wittgenstein' van Ritsema speelde, weet in elk geval niet waarom hij in een dansfestival zit, naar zijn zeggen. Volgens Bruno Verbergt heeft dit Klapstuk echter erg veel met theater te maken.*

Korteweg: «Dat vind ik nu net het leuke aan het Klapstuk. Er zijn voorstellingen en er is beeldende kunst geprogrammeerd, die je op het eerste gezicht niet op een dansfestival zou verwachten, maar die daar wel hun sporen op achterlaten. Ik denk dat bepaalde soorten van dans meer met bepaalde soorten van toneel en film te maken hebben, dan met andere soorten dans. De samenhang loopt eerder door de disciplines heen, dan dat je ze kunt scheiden. Er zijn heel veel choreografen die filmen, beeldende kunst maken. Veel theaterregisseurs beginnen met dans te werken. Iemand als Fabre maakt nu klassieke dansvoorstellingen.»

«Keuzes als *Wittgenstein* en *Het heengaan* kan ik dan ook goed begrijpen. 'Wittgenstein' gaat heel erg over de illusie van theater, en daar gaat alle dans uiteindelijk ook over. Er is ook een zorgvuldige keuze van middelen, en een aanwezigheid op het podium, en daaraan gekoppeld een contact met het publiek. 'Het heengaan' is erg eenvoudig. De voorstelling speelt zich voor een groot deel in je eigen hoofd af.»

En Hollander lacht een Klapstuk lang.

Veto: *Wat heeft dat nu eigenlijk met dans te maken?*

Korteweg: «Dat het bepaalde keuzes zichtbaar maakt. Bij 'Het heengaan' gaat het echt om aanwezigheid op het podium. Dat is voor mij te vergelijken met de *Danssekies* van Jan Fabre. Door met word je gedwongen op hele kleine details te letten. Goeie dans is meestal een heel detailistische kunstvorm. En wat misschien nog belangrijker is: het zijn allebei erg fysieke voorstellingen. Niet in de zin dat er allerlei uitzinnige dingen met lichamen gebeuren, maar dat de spelers heel erg afgewogen doen wat ze doen.»

Veto: *Voor de niet-doorgewinterde kijker is dat vaak heel erg complex. Toch noemt Verbergt zijn Klapstuk een "ode" aan het publiek.*

Korteweg: «In zekere zin heb je gelijk. Maar je zou het kunnen verdedigen door te zeggen dat het voorstellingen zijn die op een iets anders dan gewoonlijke manier een band aangaan met het publiek. Er wordt van de kijker een andere instelling verwacht. Maar dan zou je het niet een ode moeten noemen.»

«Het is inderdaad een moeilijke term. Waarom zou een festival overigens een ode aan het publiek moeten zijn? Ik vind dat dat niet moet. Het mooiste is als voorstellingen de mensen een beetje op hun grondvesten laten trillen. Je kunt ze shockeren. Een ode is een lofdicht, en ik vind niet dat het publiek op zo'n manier gekoesterd moet worden. Ik vind trouwens ook niet dat dat gebeurt, op dit Klapstuk. Dus bij nader inzien lijkt die term me niet erg gelukkig.»

Val

Veto: *De grote kritiek op dit Klapstuk is wel dat er geen lijn in de programmering steekt. Verbergt zet ons in september dat het "mooi" moet zijn, en dat hij met "intuïtie en gevoel" programmeert.*

Korteweg: «Ik kan me niet voorstellen dat Bruno als criterium 'mootheid' heeft gehanteerd. Het is zo'n subjectief begrip. Als programmatrice van een festival kun je moeilijk in dat soort termen praten. Je moet dat nader omschrijven, en dat heeft Bruno in het festival toch wel gedaan,

volgens mij. Dat doet hij toch ook in het programmaboekje: het moeten voorstellingen zijn die iets over deze tijd zeggen.»

Veto: *Verbergt had het in dat verband over een "ontzettende" actualiteit. Het is toch moeilijk om je daar iets bij voor te stellen.*

Korteweg: «'Ontzettend' is natuurlijk een schromelijk overdeven term. Maar

Korteweg: «Ja, Lock is echt een vet uitroepen achter de rest. Het is ontzettend toegankelijk door de muziek, door de veelheid, en door de montage als een clip. De mensen vinden dat ontzettend lekker om naar te kijken. Het is in feite puur amusement.»

«Lock zit stampvol met vanalles, maar ik denk dat het verstandig is van het Klapstuk dat ze zo'n swingende uitsmijter kiezen. Je moet ook aan je publiek voor de volgende keer denken. Naar Lock zijn vast een hele hoop mensen gegaan die niets in het festival zien, die amper weten wat het Klapstuk voorstelt, en alleen maar hebben gehoord dat Lock met Bowie heeft gewerkt. En dan zien ze hier dat ook moderne dans ontzettend leuk kan zijn. Forsythe had natuurlijk mooier gepast in de programmering: die bereikt hetzelfde effect, met wat strengere middelen. Maar dat ging nu een-

(Foto Hendrik Delagrangre)

je kunt wel een betrekkelijk tijdsloos festival maken. Het zou helemaal anders zijn als je Mark Morris programmeert, en Cunningham. Dat wordt allemaal in deze tijd gemaakt, maar dan leg je er toch veel minder sterke verbanden mee, denk je niet?»

«Ik heb andere bezwaren tegen dit Klapstuk. Ik vind dat een festival meer nieuwe dingen moet laten zien. Wat dat betreft, schiet het te kort. Ik wil meer premières, of voorstellingen die me verstand doen staan. Het grootste deel van wat ik hier gezien heb, kende ik al.»

«Maar daarom vind ik het nog geen berekend festival. Het is een programmering die veel vragen oproept. Er zitten risico's in: je hebt twee voorstellingen van Ritsema, de helft van *Lijn 9* is beeldende kunst.»

Veto: *Is Teshigawara geen berekende keuze, gelet op Europaal-Japan?*

Korteweg: «Teshigawara was Bruno's poging om te laten zien dat er in Japan meer aan de hand is dan alleen maar butoh. Maar het was natuurlijk wel een voor de hand liggende keuze.»

«Toch is het een voorstelling waar ik met verbazing naar gekeken heb. Die man doet dingen die niemand anders kan, hij heeft een bijzondere fysieke beheersing. Maar het is geen voorstelling die echt raakt, en in die zin buiten de lijn van het festival valt.»

Glijmiddel

Veto: *Wat is die lijn dan?*

Korteweg: «Er zijn voorstellingen gekozen waar heel zorgvuldig met de middelen wordt omgesprongen. Of je er nu van houdt of niet, het zijn choreografen die zich erg bewust zijn van hun materiaal en dat zeer zorgvuldig afgewogen. Ze proberen overdaad te vermijden.»

«Langs de andere kant zijn het ook voorstellingen waar – als dat al kan – naar een soort onschuld wordt gezocht. Van sommige kun je zelfs zeggen dat het naïef teater is, van anderen dat ze naar die naïviteit op zoek zijn gegaan. Dat vind ik één van de opmerkelijke dingen van het Klapstuk.»

Veto: *Lock, die de grote publiekstrekker was, valt daar toch helemaal buiten. Zijn stuk bars van de overdaad, en onschuldig kun je hem bezwaarlijk noemen.*

maal niet. Het is wel jammer dat *New Demons* een oudere voorstelling is, ze draait al twee jaar mee. Een festival moet eigenlijk naar nieuwe dingen zoeken.»

Veto: *Nieuw is misschien wel Duroure, maar hij is niet zo goed onthaald. Verbergt schoof hem met wel drie stukken als hoogtepunt naar voren.*

Korteweg: «Ik denk dat het op zich wel goed is om in een festival met series van mensen te werken, omdat je dan verschillende gezichten van dezelfde persoon ziet. Als je van Duroure enkel *Cosmo Nox* had gezien, had je een heel andere indruk aan hem overgehouden. En dat heb je ook met Ritsema. Zulke voorstellingen gaan mekaar dan versterken, binnen het festival.»

«Met Duroure had ik wel het gevoel dat het een aflopende reeks was. *La Anqá* was een sterke en oorspronkelijke voorstelling, iets dat hij op een of andere manier moest maken voor zichzelf. In *La maison* vond ik bepaalde stukjes heel erg mooi. Duroure kan heel goed met overgangen omgaan, hij maakt er een opbloeien en afsterven van. *Cosmo Nox* zei me niet veel. Het was sterk revue-achtig, kwam me allemaal erg bekend voor. Hij heeft dat blijkbaar opgedaan toen hij indertijd bij Pina Bausch danste, maar die doet het dan toch veel beter. In die voorstelling heb je de hele tijd dezelfde sfeer: ze zijn opgewekt, soms een beetje dromerig. Ik wou dat er wat meer agressie in zat. Bij Larriue was dat hetzelfde. Hij werkt ook met één soort stemming.»

Korteweg: «Duroure probeert heel veel van teatrale middelen gebruik te maken, en dan zie je dat zijn dansers niet echt acteurs zijn, op een enkele uitzondering na. Ze kunnen maar één ding. Dat vind ik ook bij Platel. En dan is het link om zo'n voorstellingen te maken. Bij Pina Bausch kunnen ze dat wel. Toen Duroure bij haar danste, kon hij dat. Hij beheerst allerlei schakeringen, maar hij heeft ze niet op zijn groep kunnen overbrengen.»

«Duroure is nu een betrekkelijk gerenommeerd choreograaf. In de dans kan dat vrij snel gaan. Dan zit er natuurlijk productiewang achteraan, tenzij je zoals als Lock een voorstelling eindeloos kunt blijven spelen. Maar niet iedereen kan zich dat permitteren.»

Johan Reyniers

De technici van het Stuc

“Los het op, zeggen ze hier”

Nu het vierde Klapstukfestival voorbij is, blazen niet alleen artiesten en organisatoren uit. Ook de technische ploeg van het Stuc – die groter en actiever werd naarmate het Klapstuk naderde – haalt opgelucht adem. Alle voorstellingen zijn zonder al te grote technische haperingen kunnen doorgaan, al is er af en toe wel paniek geweest. Nu zijn de laatste elektriciteitskabels opgeord, de laatste dekors afgebroken, de laatste gasten vertrokken. Om een blik achter de schermen te krijgen, gingen we te rade bij Jan Ryckaert, koördinator van de technische ploeg van het Stuc. De kneepjes van het vak, of de achterkant van het Klapstuk.

Gewoonlijk blijft het werk van een technische ploeg op de achtergrond. Nochtans zijn hun prestaties van cruciaal belang. Algemeen gezien verzorgen de technici immers de logistieke ondersteuning: ze moeten ervoor zorgen dat de voorstelling kan doorgaan. Dat klinkt nogal eenvoudig, maar er komt heel wat bij kijken.

Wat het Stuc betreft, valt de taak van de technische ploeg uiteen in twee delen. Enerzijds is er de jaarwerking van het Stuc, met de eigen producties en de gastvoorstellingen, anderzijds is er Klapstuk, het tweemaaljaarlijkse dansfestival. Een gedeelte van Stuc zelf is met elke editie van het Klapstuk ruim twee jaar zoet. De technici daarentegen zijn vanaf juni met het ernstige werk begonnen, hoewel ze ook daarvoor al contacten leggen en technische fiches opbouwen. Jan Ryckaert is samen met anderen aangekomen voor Klapstuk 89, en heeft de vorige edities van het festival en andere Stuc-voorstellingen meegemaakt.

Ryckaert: «Kortweg gezegd moeten wij ervoor zorgen dat alles er is, en vooral dat alles er op tijd is. De omvang van die taak verschilt wel sterk van voorstelling tot voorstelling, afhankelijk van de aard van de productie. Bij ko-producties zoals het werk van Alain Platel, en vooral bij eigen Stuc-producties komen wij ook te pas bij de creatie van de voorstelling. Bij *Wo bist, ist* van Karlon Fonteyn bijvoorbeeld kregen we inspraak in het tot stand komen van het stuk, vooral dan bij de belichting. Tijdens de repetities komt het moment van de konstruktie van de dekors, erna wordt het geluid gekreërd. Wegens de grote kost komt de belichting pas op het laatste ogenblik, die we bij eigen producties dus mee uitdenken.»

Glans

Ryckaert: «Bij producties die we kopen, zoals de voorstellingen van Duroure, gaat het er helemaal anders aan toe. Zijt al het eindresultaat van een proces, en vragen onze *inmenging* niet meer. Ze stellen gewoon eisen. De belichting bijvoorbeeld wordt gekreërd door een persoon, en wij zijn de uitvoerders. Ook de dekors en zo maakt Duroure helemaal zelf, die worden hier gewoon opgesteld. Maar niet alle gekochte voorstellingen zijn kant-en-klare pakketjes. Het materiaal voor *Ishi-no-hana* van Cie Karas moest gedeeltelijk gereproduceerd worden: de blauwgeschilderde stenen, de glasscherven, de zwarte fietsen. De fietsen vonden we wel, en we kregen ze ook wel geschilderd, maar die zwarte verf moesten we er achteraf ook nog afkrijgen. Dat zijn ogenschijnlijk kleinigheden, maar het moet toch maar kunnen.»

Veto: *Stellen groepen of voorstellingen ooit voorwaarden waaraan hier niet kan voldaan worden? De shows van Duroure bijvoorbeeld, of de voorstelling van Lalala Human Steps vragen toch wel een*

en ander op technisch gebied.

Ryckaert: «Buitenlandse groepen hebben in België vooral moeilijkheden op het vlak van de beschikbare ruimte. Voor grote voorstellingen, zoals de productie van Forsythe bijvoorbeeld, zijn de Belgische, en zeker de Leuvense zalen te klein. Om die en andere redenen is Forsythe hier dan ook weggebleven.»

«Eigenlijk is er in heel België weinig echt goede infrastructuur voor dans en theater te vinden. Er zijn ook niet genoeg architecten met die problematiek bezig. Die projecten worden uitbesteed, en bedisseld op politiek nivo. Als er al eens een zaal gebouwd wordt, komen de plannen ervoor uiterst zelden tot stand in

De technici zijn vanaf juni met het ernstige werk begonnen.

(Foto Koen Hendrickx)

samenpraak met de technici, die de infrastructuur uiteindelijk toch zullen moeten gebruiken. Dan krijg je bijvoorbeeld de situatie dat de ingang voor laden en lossen te smal is voor vrachtwagens of zo iets.»

«Over het algemeen is het natuurlijk wel aan ons de beschikbare infrastructuur en de voorstelling in de mate van het mogelijke aan elkaar aan te passen. Elke zaal heeft zo haar specifieke kenmerken. Zo is de Leuvense Stadschouwburg eerder een *teaterzaal*: het decor is belangrijk dan de belichting. En bij de meeste dansvoorstellingen is het net omgekeerd. Helemaal anders wordt het nog als we een zaal zelf moeten inrichten, zoals voor de voorstelling in het Sportpark, vier jaar geleden. Of als er gewerkt wordt in een speciale omgeving. Voor de opvoering van *Lijn 9* bijvoorbeeld moesten we op een of andere manier materiaal naar de bovenste verdieping van de oude Hongaria-fabrieken krijgen. Daarvoor was de infrastructuur ook niet direkt aanwezig.»

Vóór, en vooral tijdens het Klapstuk wordt er dus heel wat werk verzet. De dagen van de technische ploeg zijn dan ook meer dan gevuld. Voor voorstellingen in de Stadschouwburg begint men de dag voordien rond 8 uur 's morgens. De belichting wordt ingehangen, de *cablage* – de aansluiting van alle moge-

lijke spots op de bijbehorende stopkontakten – gebeurt. Daarna wordt het decor opgesteld. Tegen de avond moet er met plakband op de vloer worden aangeduid waar de dansers zich op opeenvolgende momenten bevinden. De spots worden gericht, de lichtstanden ingesteld, de lichtintensiteit aangepast. Vanaf dan kan het belichtingsprogramma als het ware worden opgeslagen in een *memo*, een geheugen dat gebruikt wordt bij de voorstelling zelf. Ofwel gebeurt de belichting manueel.

Tussendoor, tijdens de stille uurtjes, houden de dansers repetities en 'classes' of trainingen. De tweede dag wordt er verder gerepeteerd. Daarna gaan de dansers eten, terwijl de technici de laatste klussen afhandelen. Na de voorstelling wordt er, zeker als het de laatste is, onmiddellijk afgebroken. Vaak wordt dan gewerkt, en daarna gegeten, tot 3 uur 's nachts, terwijl er 's morgens om 8 uur alweer werk aan de winkel is. En er wordt professioneel gewerkt, maar onvermijdelijk loopt het soms nog scheef.

Ryckaert: «Eigenlijk zijn er constant panieksituaties, maar meestal komt alles wel weer in zijn plooi terecht. Er wordt dan even aan de alarmbel getrokken, er wordt iets meer gas gegeven, er

KLAPSTUK
FESTIVAL

worden meer mensen ingezet. Voordel aan het Stuc is dat je hier kan rekenen op een ruime *équipe*, er is altijd een groot aantal vrijwilligers, zowel voor de jaarwerking als voor het Klapstuk, en voor de meest uiteenlopende jobs. Als er iets misgaat, is er hoogstens even vertraging. Er wordt hier konstant geïmproviseerd, ingespeeld op technische mankementen. Altijd duiken er weer problemen op die nog nooit zijn voorgekomen. En steevast, bij elk probleem wordt hier gezegd: Los het op!»

«Het is ook boeiend om zien hoe verschillend de groepen inspelen op technische problemen. Vier jaar terug bijvoorbeeld haperde de belichting tijdens een voorstelling. De belichtingsman liet elke danser gewoon ter plekke halt houden, en na een minuut werd er verder gedanst alsof er niets gebeurd was. Dat is pas professioneel werken. De groepen verschillen daarin breedweg. Amerikanen voeren een soort *Broadway-show* op; alles is soepel georganiseerd, zelfs technische panne is in de voorstelling gekalkuleerd. Ook bij Canadezen is alles tot in de puntjes getimed, berekend. Dank krijg je natuurlijk minder improvisatie, minder spontaniteit. En Fransen lijken altijd van vooraf aan te willen beginnen als er iets fout is gegaan.»

Lut De Boel

Griep

Gisteravond ontviel ons een trouw medewerker. Hij leed aan griep. Al wie niet in zijn lot wil delen, kan zich op 7, 8 en 9 november laten inenten. Let wel: numerus clausus (tenslotte kan niet iedereen gered worden). Je moet vóór 31 oktober inschrijven in het Van Dalekollege, Naamsestraat. Een inenting kost je 250 frank.

KLAPSTUK VAN DE STUDENT

Klapstuk 89 is een organisatie van Klapstuk VZW, een vereniging die ontstaan is uit de samenwerking tussen het Stuc en het Festival van Vlaanderen. Met de medewerking van het Stuc heeft het Klapstuk een vaste voet in de studentenmiddens, wat de vereniging kwa sponsoring en faciliteiten alleen maar ten goede kan komen. De kantoren en de zalen van het Stuc kunnen zo worden gebruikt, het studentenpubliek is een interessante groep voor sponsorende bedrijven, studentvriendelijkheid is een krachtig argument in de samenwerking met de stad Leuven.

Daarnaast werken heelwat studenten een maandlang voor een aantal vrijkaarten. De promotie voor het festival gebeurt grotendeels via studenten. Denk maar even aan de foldertjes in de Alma's, de konstante aantrekkingskracht van het Stuc, de reportages op 'studentenradio' Scorpio, de uitgebreide berichtgeving in Veto en de aandacht in de nationale pers voor het studentenleven. Slotom, zonder studenten kan het Klapstuk niet georganiseerd worden zoals dat nu gebeurt.

Toch was de grote afwezigheid van de studenten op Klapstuk 89 opvallend. Volgens Bruno Verbergt waren er gemiddeld bijna de helft studenten aanwezig. De grote publiekstrekker bij de studenten was echter Lalala Human Steps, goed voor een kwart van de totale kaartjesverkoop. Voor de andere voorstellingen zouden er dus maar zo'n veertig procent studenten opgedaagd zijn. Bruno's schatting is sterk overdreven, net als de tien procent van sommige anderen. Toch was ook hij het ermee eens dat het Klapstuk dit jaar veel minder studenten aantrok dan twee jaar geleden.

Bij de mindere belangstelling van de studenten rijzen enkele vragen. Klapstuk begon zeer vroeg dit jaar, de tweede week van oktober waren al heelwat voorstellingen uitverkocht. Sommige stukken werden in het weekend geprogrammeerd. Aan de achtergrond van het festival, het afasten van de gelijknissen tussen de dans en de met dans verwante genres, hadden heelwat studenten geen boodschap. Hopelijk krijgt het volgende festival wat meer aandacht van en voor de studenten. (KH)

KLIJKEN

Christophe Huygens, burgerlijk ingenieur: «*Ishi-no-hana* van Cie Karas was een moeilijkie toegeankelijke voorstelling, door de symboliek bijvoorbeeld, maar dansthechnisch vond ik ze wel overtuigend. Ze was helemaal niet Westers, het was iets dat ik nooit eerder gezien had. Het geheel was nogal sober, hoewel ik het wel grappig vind om een Japanner op een fiets over de scène te zien rijden. Dat was totaal niet te vergelijken met *New Demons*, een op en top Westerse voorstelling. Vrij oppervlakkig, maar technisch erg goed. Het gebruik van audiovisuele middelen boeide mij wel. Maar eigenlijk stel ik mij niet echt vragen bij wat ik zie, ik kijk gewoon.»

Grietje D'Heer, handelsingenieur: «*New Demons* was een krachtig stuk, en erg goed. De gitaar was heel knap. De zangeres stoorde mij soms wel – was dat iets Indisch dat zij zong? – maar de confrontatie tussen haar en de gitarist was boeiend. De grote ster was voor mij die blonde danseres. De horizontale wendingen waren schitterend. Het was leuk dat er af en toe eens een grappige noot tussen zat, zoals die hartslag, of die poppenkast. Knap was het gebruik van filmbeelden. Je moet er naar opkomen.»

Raphaël Maschelein, Voorzitter Studentenangelegenheden: «Ik vond *New Demons* een zeer goed stuk. Achteraf heb ik wel gehoord dat er nogal wat discussie over bestaat. Het verschilt natuurlijk heel erg van de Europese dans, dat zal er veel mee te maken hebben. Er was duidelijk een verschil tussen de vormgeving, die vaak poëtisch was, en de dans, die erg hard bleek. Maar als geheel kwam het mij toch zeer homogeen over.»

Jan Diels, assistent Landbouwwetenschappen: «Veel mensen zeiden dat het niet goed was, maar ik hield wel van *New Demons*. Het verschilde wel erg veel van de rest dat ik gezien had. Daar was *Bet mir* van Karlon Fonteyn bij. Dat vond ik erg slecht, ik heb mij daar ronduit zitten vervelen. Er werd gewoon niet goed gedanst, en dat accepteer ik niet. Het is niet omdat het 'maar' amateurs zijn, dat je wat door de vingers moet kijken. Na een tijdje was het nieuwe trouwens helemaal weg. Het materiaal was, ik zat op het einde te wachten.»

«Van Jean-François Duroure heb ik twee stukken gezien. Het eerste, *La Anqâ*, vond ik niet zo geslaagd. *La maison des plumes vertes* sprak me meer aan. Dat vond ik gewoon goed. Er was een mysterieuse sfeer. Maar veel vragen stel ik mij daar niet bij. Ik heb gewoon gekeken, en vond het mooi of niet mooi.»

Ine Colpaert, romaniste: «Over *New Demons* ben ik erg entoesiast. Ik had zin om mee te springen. Ik dans zelf ook graag. De voorstelling was niet echt wat je 'mooi' noemt, in de klassieke betekenis, het was ook helemaal geen klassieke dans, maar wel heel erg fysisch. Dat blonde meisje stond konstant te springen. Het was alsof je geen echt vrouwelijk lichaam meer zag. Indrukwekkend was dat wel. Er wordt wel gezegd dat het meer om turnen ging, en niet meer om dans. Dat vond ik niet. Het zat zo'n beetje tussen die twee in. Jammer genoeg zaten er ook onnozele stukken in het werk. Dat van die hartslag bijvoorbeeld. En alles samen was het wel wat te lang.»

Nabeschouwingen met Bruno Verbergt

"Ik wil niet meedoen aan die grote-namen-jacht"

Nu het Klapstuk erop zit, is het leuk om Bruno Verbergt te confronteren met wat hij in september bij interviews zei, en met wat wij nu uiteindelijk allemaal gezien hebben. De eerste vraag ligt voor de hand: welke lijn zit er in de programmatie? Intertijd zei Verbergt dat de voorstellingen "mooi" moesten zijn, "dat wil zeggen: interessant, authentiek, subtiel". Vorige donderdag zei hij op Radio Scorpio "dat een lijn de kijkblik zou verenigen". Hoe ziet hij dat?

Verbergt: «Ik denk dat het nogal moeilijk is om op één festival een lijn te trekken. Daarvoor zitten we er te dicht op. En eigenlijk vind ik het nu jullie werk, om achteraf een lijn te vinden.»

Veto: *Op vroegere Klapstuk-festivals konden we kijken naar grote choreografen als Lucinda Childs, Merce Cunningham, Trisha Brown. Vind je dat Klapstuk 89 even goede kwaliteit brengt?*

Verbergt: «Nee, Duroure bijvoorbeeld niet. Hij is een snoteus van 25 jaar die nu drie choreografieën heeft gemaakt. Trisha Brown is intussen 50 geworden. Wel vergelijkbaar is de authenticiteit, en dat geldt voor het hele festival, van Karlou Fonteyn tot Edward Lock.»

«Bovendien is de Amerikaanse school in Leuven inderdaad al gepasseerd, en dienen er zich geen opvolgers aan in New York. Ik heb meer zin om nieuwe namen aan te brengen dan om herhalend te werken. In het interview met Korteweg legt Lock uit dat door de snelheid van de bewegingen in zijn choreografie, de dansers geen menselijke figuren blijven, maar meer en meer abstracte vormen worden. De confrontatie tussen het menselijke lichaam en de vormen die daarvan loskomen, is misschien de voortzetting van het Amerikaanse abstracte. Het leek me niet interessant om die mooie, formele dans opnieuw naar hier te halen.»

«Als ik aan iemand als Larriue denk: dat is volgens mij een absoluut onderschat choreograaf van wereldniveau, en ik hoop dat de toekomst mij gelijk zal geven. Eigenlijk wil ik niet meedoen aan die grote-namen-jacht.»

Veto: *Je zegt wel dat je weinig dingen wil herhalen in je programmatie, maar Korteweg beweert dat hij net te weinig vernieuwing vindt.*

Fresco

Verbergt: «Ik schrik er niet voor terug om reprises te doen, producties te tonen die elders al te zien zijn geweest, zoals *La La La Human Steps of Wittgenstein Incorporated*. Die zijn zo goed dat ze geen verdere verantwoording nodig heb-

ben om nog eens te worden getoond binnen het kader van een festival.»

«Het grootste deel van de voorstellingen is op het Klapstuk trouwens in Belgische première gegaan, en is dus nieuw voor het Belgische publiek.»

Veto: *Nieuw is niet hetzelfde als vernieuwend. Het gaat niet om die Belgische premières, maar om de vraag of deze groepen iets vernieuwends tonen.*

Verbergt: «Daarop zijn drie antwoorden mogelijk. Of de hedendaagse dans verkeert in een crisissituatie, of jullie hebben niet goed gekeken, of ik ben heel snel tevreden en heb geen oog voor vernieuwing.»

Veto: *Kan je enkele vernieuwende elementen uit je geprogrammeerde voorstellingen aangeven?*

Verbergt: «De traagheid op de scène bij Larriue, binnen een neo-romantisch kader, heb ik nooit elders gezien. Alain Platel baseert zich op fresco's voor de opbouw van zijn choreografie. Karlou Fonteyn vertrekt vanuit de taal van stijldans, een gegeven dat weliswaar ook aan bod is gekomen in de film *Le bal*, maar dat toch heel nieuw is in moderne dans.»

Europalia

Veto: *Vind je de vermenging van genres een essentieel kenmerk van de hedendaagse dans en het theater?*

Verbergt: «Niet de vermenging van genres, want dat zou impliceren dat er nog vast afgeleide genres zijn. Juister is te spreken van het vervagen van de grenzen tussen de verschillende genres. Het wordt moeilijker om aan te geven wat een dansvoorstelling is en wat niet.»

«Deze vervaging is één van de voornaamste lijnen in het Klapstuk-festival. Een andere lijn is het bezig zijn met de politieke samenleving op het microgebied van de dans. Het kunstwerk als een oefening in sociale democratie.»

Veto: *Getuigen de voorstellingen daardoor van een ontzettende actualiteit, om met jouw woorden te spreken?*

Verbergt: «Inderdaad. Je voelt dat deze voorstellingen in onze tijd gemaakt zijn en ook nu moeten begrepen worden.»

Veto: *Wat is niet ontzettend actueel?*

Verbergt: «Europalia Japan, en een groot deel van de tentoonstellingen die te zien zijn in het Paleis voor Schone Kunsten. Die evenementen hebben niet rechtstreeks de bedoeling iets te zeggen over de tijd waarin wij leven.»

Veto: *Klapstuk 91. Wat zegt je dat?*

Verbergt: «Klapstuk moet zeker een internationaal hedendaags dansfestival blijven, waarvan ik graag opnieuw de artistieke leiding neem.»

Sigrid Bousset
Johan Reyniers

(Foto Hendrik Delagrangé)

Thierry Lewyllie, productieleider Lijn 9

'Over het algemeen ben ik zéér tevreden'

Lijn 9' was de meest geprogrammeerde voorstelling van Klapstuk 89: de elf voorstellingen waren allemaal uitverkocht, zodat er een extra-voorstelling nodig bleek. Ook die was in een mum van tijd volzet. Ergens is die succes-story wel merkwaardig, want 'Lijn 9' is een buitenbeentje in dit Klapstuk. De dansvoorstellingen vormen slechts een minderheid, en ook het normale ruimtelijke kader wordt doorbroken: 'Lijn 9' wordt gepresenteerd als een busreis tussen verschillende vreemde plaatsen in Leuven. Aan Thierry Lewyllie, verantwoordelijke voor het project, vroegen we naar de reden van deze schijnbare contradictie.

Lewyllie: «Bruno Verbergt heeft me gevraagd om iets te maken als 'Alchemie' van het vorige Klapstuk. We wisten welke fouten niet meer mochten: de plastische kunsten moesten evenveel aandacht krijgen als de podiumkunsten. Dat is opgelost door de verplaatsing: een oude lijnbus brengt het publiek van de ene lokatie naar de andere. Op die manier bouw je een zekere spanning op, ook voor de plastische constructies. Het probleem bij 'Alchemie' was ook dat men zomaar van het ene naar het andere onderdeel kon lopen, zodat het podium-gebeuren alle aandacht trok.»

Religieus

Veto: *Lijn 9 verwijst niet alleen naar de bus. Het duidt ook aan dat er eigenlijk negen kunstenaars aan bod zouden komen. Het zijn er tenslotte acht geworden.*

Lewyllie: «Dat komt eigenlijk omdat het project te laat tot stand is gekomen. De 'echte' start was eigenlijk begin mei. We zijn kunstenaars beginnen contacten, zonder dat we van alle lokaties de toestemming hadden om ze te gebruiken. De artiesten mochten een lokatie kiezen om een nieuwe voorstelling of constructie te ontwikkelen. Soms is het dus fout gegaan. Voor het slachthuis aan de Kapucijnenvoer, waar de opera van

Johan Heestermans zou doorgaan, kregen we oorspronkelijk geen toestemming van het stadsbestuur. Als alternatief hebben we dan ernstig aan de tunnel onder Gasthuisberg gedacht. Heestermans was bereid om een soort van *quatre mains* te maken met twee piano's, aan ieder einde van de tunnel één. Er waren echter twee nadelen: de akoestiek was perfect voor de stemmen, maar afschuwelijk voor de instrumenten. Bovendien was het een 'arme' lokatie: de tunnel verliet niets aan het publiek. In dat opzicht is een oud slachthuis natuurlijk veel interessanter.»

«Waar Heestermans zich in alle omstandigheden perfect kan aanpassen, is dat niet het geval met Karin Vyncke. Haar eerste lokatie, het muziekconservatorium, kon niet doorgaan. Ook voor de Predikherenkerk, de tweede keuze, liet de toestemming op zich wachten. Nu is het niet gemakkelijk om daar een goede voorstelling te maken: de Predikherenkerk is een enorm 'zwaar' gebouw. Dat oude kerke ademt een heel intense, religieuze sfeer. Vyncke vond het niet gemakkelijk om dat sakrale karakter in haar voorstelling te brengen. Toen uiteindelijk het schepcollege geen toestemming gaf om de Predikherenkerk te gebruiken – het instortingsgevaar zou reëel zijn, en daarin kan ik ze niet helemaal ongelijk geven – zag Karin Vyncke geen andere mogelijkheid dan haar voorstelling af te zeggen. Ze zou nooit meer op tijd een creatie 'op nivo' kunnen maken. Ik kan haar houding zeer goed begrijpen.»

Johan

Veto: *Men verwijt 'Lijn 9' wel eens dat de verschillende lokaties wel mooi zijn, maar dat de keuze nogal eenzijdig is: allemaal oude gebouwen.*

Lewyllie: «Hierbij heb ik twee bemerkingen: ten eerste is er in Leuven slechts een beperkt aanbod aan echt moderne architectuur. Je hebt de gebouwen van Sint-Maartensdal en de nieuwe kantoren van de Cera, en dat is alles. Gasthuisberg en het fakulteitgebouw van L&W klasser ik niet tussen de moderne architectuur: die zijn eigenlijk vrij klassiek. Ten tweede kozen de artiesten hun lokatie zelf uit een aanbod van een vijftigtal verschillende plaatsen. Afra

Wärhol had eerst iets anders op het oog, maar uiteindelijk wilde ze toch per se een dak. Het enige dak dat ik ter beschikking had, was dat van de Hungaria-fabrieken.»

Veto: *Twee kunstenaars kozen voor het Arenberginstituut. Vind je dit ook geen té voor de hand liggende keuze: het Stuc bewierookt dit gebouw al jaren.*

Lewyllie: «Damien de Ceunick en Christine de Smedt gebruiken de danszaal van het Arenberginstituut wel, maar op de video en de foto's tonen ze beelden van alle lokaties. Zij zijn trouwens de enige die overal gewerkt hebben. Op die manier doorbreken zij toch heel duidelijk het 'traditionele' kader van het Arenberginstituut. Dirk Meylaerts had oorspronkelijk in de veranda van het Atrechtcollege zijn constructie willen eksposeren. Johan Hoornaert, de directeur van de Dienst voor Studie-Advies die daar gehuist is, wilde echter geen toestemming geven: het zou teveel moeilijkheden meebrengen in het begin van het academiejaar. Hierop is Meylaerts gaan uitkijken naar een nieuwe plaats. Tenslotte gaf hij zelf toe dat het uiteindelijk resultaat – boven op het glazen dak van een auditorium in het Arenberginstituut – veel beter was.»

Veto: *Het kan niet anders dan dat een programmatie met acht verschillende kunstenaars ook ongelijke kwaliteit zou opleveren. Over het algemeen werd de creatie van Johan Grimontez het minst geapprecieerd.*

Lewyllie: «Mmmm... Intrinsiek vond ik het werk van Johan niet slecht, zeker niet. Het probleem is alleen dat het niet overkwam bij het publiek. Je moet toegeven, het geëksposeerde fragment van Giotto – een omgekeerd kruis in de middeleeuwen! – is verbazend. Dat is knap gevonden. Alleen konden de mensen het uitgewerkte programmaboekje onmogelijk lezen op de bus, en zo begrepen zij die creatie niet. Grimontez snapte dat niet zo goed, want hij vond het zelf een van zijn meest geslaagde werken. Hij zit er wel een beetje mee in, ja. Dat is natuurlijk positief: een kunstenaar die begint in met zijn werk.»

«Ikzelf had het meeste moeite met het werk van Erik Raevs. Raevs is een zeer eigenzinnige kerel: hij is de enige artiest die geen enkele keer naar het werk van zijn collega's is gaan kijken. Achteraf gezien heeft hij zich toch bijzonder goed uit de slag getrokken. Raevs heeft zich immers volleg moeten aanpassen. Het oorspronkelijke opzet baseerde zich op een bezetting van dertig figuren. Er waren slechts acht kandidaten. Hij heeft alles moeten veranderen. De bedoeling was eigenlijk dat men door de impressionistische motoren zou binnenkomen. Zijn nieuwe versie – vreemde, haast naakte figuren tussen het vuur – doet nu echt mysterieus aan. Ik vind dat hij dat mocht klaargespeeld op die korte termijn. Zoiets moet je aan Karin Vyncke niet vragen. Waar ik wel niet zo achtersta, is dat hij bijna geen gebruik heeft gemaakt van de ruimte. Je zit echt naar een voorstelling te kijken. Alleen als er in het stof geharkt wordt, denkt het publiek even: "Tiens, in een gewone zaal zou dit niet kunnen"»

Veto: *Achteraf waren er nogal wat mensen die Lijn 9 eerder spannend dan echt hoogstaand vonden.*

Lewyllie: «Natuurlijk, die speciale entourage draagt 'Lijn 9' voor een goed stuk. Maar dat was ook steeds zo gepland: die bus, de lokaties, het avondlijke Leuven, neem die elementen weg en je krijgt iets totaal anders. Neen, over 'Lijn 9' ben ik over het algemeen zeer tevreden: het is een geslaagd project geweest.»

«De constructie van Meylaerts vond ik echt mooi, evenals de dans van Afra Waldhör. Misschien dat ik toch het meest veel voor de afsluiter, de opera van Johan Heestermans. We hebben dat gedurende verschillende nachten intens voorbereid, het opzét werd onnoemelijk dikwijls gewijzigd. Heestermans heeft nog met Wagner in zijn hoofd rondgelopen, of een witte piano willen opstellen met een stukje vlees erop in het midden van die koude ruimte. Uiteindelijk zijn we van die *Fremdkörper* afgestapt. Als contrast met het slachthuis kozen we voor het zo romantisch mogelijke: Puccini...»

Walter Pauli

Gespreksavond met Alain Bosquet

Een goddeloze, gekweld door God

Alain Bosquet, Frans dichter, journalist en docent komt op uitnodiging van het Europese Poëziecentrum naar Leuven. Dit naar aanleiding van *Le Tourment de Dieu* (Gods kwelling). Deze dichtbundel is het resultaat van een jarenlang bezig zijn rond de godsproblematiek, een God die hij niet vond. Bosquet noemt zichzelf een agnostikus, een goddeloze dooreengeschied door de mystiek. Hij zal in Leuven de dialoog aangaan met al dan niet katholieke studenten.

De dichter, nu zeventig jaar, kreeg de aanleg mee van vader die naast vertalingen van Rainer Maria Rilke in het Russisch ook zelf twee dichtbundels publiceerde. Toen Alain zes jaar was kwam het Russische gezin via Bulgarije naar Brussel, waar Alain later studies in Romaanse Filologie begon. Tijdens de oorlog trok hij naar New York en gaf er zijn eerste geschriften uit. Hij bleef zijn hele leven verbonden met verschillende tijdschriften. In 1951 vestigde hij zich voorgoed in Parijs waar hij zijn studies Romaanse Filologie uiteindelijk voltooide. De godstematiek was vanaf toen steeds aanwezig in zijn geschriften. Interessant is misschien ook het detail

dat Bosquet een goede vriend werd van 'onze' Hugo Claus en dat de Franse dichter de werken van deze laatste voor een groot deel propageerde in Frankrijk.

Gods kwelling

'Le Tourment de Dieu' verschijnt in 1986, en valt niet uit de lucht. De spanning tussen de schepper en zijn schepping is al voelbaar in 'La vic et clandestine', zijn eerste dichtbundel. Het scepticisme uit 'Gods Kwelling' is hier nog niet zo duidelijk voelbaar. Hij gebruikt een geheel van beelden waarin Gods aanwezigheid voelbaar gemaakt wordt: de orchidee, de dageraad, de poëzie, voor Bosquet de volmaaktheid. Later zal de dichter God volledig aan de kant schuiven, tenzij hij gelijkgesteld kan worden aan de dichterlijke ideaalbeelden. Maar dan is het wel de dageraad of de sterren die Bosquet bemint maar niet God. Hij gelooft er gewoon niet in.

In de dichtbundel laat Bosquet God zelf aan het woord. Het is een onrustig wezen, zichzelf bevragend. Die God neemt zich op een bepaald moment zelfs goddeloos omdat hij er niet in slaagt de schepping naar zijn hand te zetten. De God van Bosquet is kwetsbaar en machteloos. Hij komt van zijn voetslak af, hij is niet de hiërarchische heerser over de schepping, de schrikwekkende ongenaakbare. Hij vindt dat hij er te veel is, overbodig. God doet trouwafstand. Hij is triest omdat hij volwassen is geboren. Hij heeft steeds verantwoordelijkheid moeten dragen, hij kende niet de onbezorgde kinderjaren. Hij drukt de wens uit om de zware last van zijn schouders te gooien. En dat doet hij ook, zegt de Franse dichter: Hij geeft de volle verantwoordelijkheid aan de mens.

Uitverkorene

Bosquet heeft als ongelovige wel sterk deze afwezigheid gevoeld. Het is nu de mens die het poëtische moet waarmaken. Hij maakt de wereld tot een hel of een paradijs. Als dichter voelt Bosquet zich daardoor nog meer uitverkoren om deze taak te vervullen. Het is de opdracht van de dichter om als een soort tovenaar (tegen de vernieling in) te tonen hoe mooi en liefdevol de schepping is. De dichter is een uitverkorene. Hij is in staat om de volmaaktheid (de poëzie) zelf te scheppen.

Die poëzie van Bosquet is niet altijd even eenvoudige. De dichter bedient zich van een zeer eenvoudige taal, die echter doorspekt is met paradoxen. Dit maakt het dikwijls moeilijk. Neem nu de openingszin: 'God is het obstakel dat ik overp tussen mij en mezelf om me niet te moeten begrijpen.' De dichter zegt hier niet de waarheid. Hij probeert wel zichzelf te begrijpen, maar wordt gekweld door een obstakel (God) dat (die) hem dat belet. De bundel zit vol van zulke zaken. Is de titel ook niet in die zin te interpreteren? 'Gods kwelling'? De dichter stelt het dus voor alsof God gekweld wordt door de schepping. Moeten we het niet eerder zien als de dichter zelf die gekweld wordt door

zichzelf en zijn omgeving aangezien God voor Bosquet onbestaande is? De dichter, de schepper van het volmaakte stelt hier zichzelf in de plaats van God. 'Le Tourment de Dieu' werd in de reeks Leuvense Cahiers vertaald door Eugène Van Isterbeek. De vrije versvorm en de stijl van Bosquet werden gerespecteerd. Daarom gingen ook gesprekken met de schrijver vooraf aan de vertaling. De publikatie bevat een inleidend essay van Van Isterbeek en enkele biografische gegevens over Bosquet. Op die manier tracht men de dichter meer bekendheid te geven in het Nederlandse taalgebied.

De Leuvense Cahiers worden uitgegeven door de Europese Vereniging ter bevordering van de Poëzie, beter bekend onder de naam Europese Poëziebibliotheek. Vanuit het studentenwereldje krijgen ze nog welige respons. Zo organiseerden ze op 11 oktober een ontmoeting met Paul Koeck waar welgeteld één student aanwezig was.

De ontmoeting met Bosquet vindt plaats in de Universitaire Parochie, omdat men vooral interesse veracht van studenten die zich vragen stellen rond de godsproblematiek. Het is de bedoeling dat er een dialoog ontstaat tussen de Franse dichter en de studenten. Dit zal zo nauwkeurig zijn aangezien de relatie tussen God en de dichter ook vrij kompleks is. Maar wie zich geroepen voelt om Bosquets visie te beamen of in alle hevigheid tegen te spreken, kan alvast zijn Franse grammatika van onder het stof halen.

Bart Van Herck

De ontmoeting met Bosquet, Universitaire Parochie, Jan Stasstraat 6, op maandag 6 november om 20.00 u. Alle verdere informatie bij De Leuvense Schrijversaktie, Blijde Inkomststraat 9.

Klein en Wagner speelt toneel

Wij zijn kritici, dat treft!

Klein en Wagner is een pas opgestart teatergezelschap, onafhankelijk van om het even welk beperkend instituut. Vorig jaar brachten ze *Frankie-F. Jasmine-Frances*, een zelf gemaakte productie. Dat zo weinig mensen op de hoogte waren van het gebeuren was een spijtige zaak, gezien de relatief goede kwaliteit van de uitvoering. Met *Wij zijn geen honden*, dat treft! wilde regisseur Patrick Jordens meer rechtvaardigheid geven aan het product van hun maandenlange arbeid. Het gaat opnieuw om een eigen maaksel, dat de problematiek van verliedde jonge mensen centraal stelt. Spijtig genoeg is het resultaat deze keer ontoegankelijk.

liefde van twee jonge mensen, zoals we die vinden bij Koolhaas, wordt gebanaliseerd door de humor die meestal net niet scherp of absurd genoeg is om goed te zijn.

De genoemde 'tekstlagen' vragen uiteraard om goede overgangen in de encensering. Soms lukt dat. Er is bijvoorbeeld sprake van 'feestmaal ende toer-noel', een halve minuut later van 'mosselen met friet'. Soms ontbreekt elke vorm van coherentie, net als de gebaltheid in de elkaar opvolgende scènes vaak ontbreekt: leuke effecten slaan in als een bom, maar worden tot in den treure herhaald. De spanning maakt plaats voor een fletsheid die verveelt. Er zit geen vaart meer in de voorstelling.

Ook aan de uitspraak en de hoogdravende tonale intonatie van de akteurs moet worden geschaafd. Slechts één akteur, in de rol van Liege, slaagt erin natuurlijk te praten en te spelen. *Wij zijn geen honden*, dat treft! valt af en toe ook op in de positieve zin. Er is een mooi decor. De lichtgeving van Mark Dewit is goed. De humor valt af en toe wel mee. Sommige dialogen zijn het beluisteren waard. De genietbare momenten hebben veel te maken met de goed gekozen muziek die de trage voorstelling een muziek geeft.

Wat we uiteindelijk overhouden van de voorstelling is echter bitter weinig: een opeenstapeling van klichees over puberliefde, en vooral spijt. Spijt dat de kwaliteit van dit maaksel van *Klein en Wagner* zo veel lager ligt dan die van hun vorige productie.

Sigris Bouset

De voorstelling is nog te zien op 30 en 31 oktober, telkens om 20.30 u. in het r.m.s. gebouw in de Rijnsschoolstraat. Voor reserveraties: 023.09.12.

Kringraad zoekt voor dit academiejaar nog één studenten-vertegenwoordiger (m/v) voor de Onderwijsraad van de groep Humane Wetenschappen B (L&W, Psychologie en Pedagogie, Godgeleerdheid en HIW). In aanmerking komen alle studenten van de KU Leuven die aan volgende voorwaarden voldoen:

1. De kandidaten moeten in de loop van het vorig academiejaar of het academiejaar 1987-88 in één zittijd geslaagd zijn, en gedurende een jaar lid geweest zijn van een POK of Fakulteitsraad. Zij hebben een gedegen kennis inzake onderwijs en medebeheer.
2. De kandidaten moeten bereid zijn om hun functie op te nemen volgens de geplagendheden van Kringraad. Dit wil zeggen:
 - De vertegenwoordigers worden ex officio lid van de Algemene Vergadering (AV) van Kringraad. Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond. Van de vertegenwoordigers wordt verwacht dat zij dit lidmaatschap opnemen met zin voor initiatief. Voor de vergaderingen, werkgroepen en het studiewerk alsook voor het schrijven van nota's moet voldoende tijd vrijgemaakt kunnen worden.
 - De vertegenwoordigers verwoorden en verdedigen het standpunt van de AV van Kringraad naar de Onderwijsraad, en omgekeerd brengen zij ook regelmatig verslag uit van die vergadering (ook schriftelijk).
 - De vertegenwoordigers bereiden gezamenlijk (zowel inhoudelijk als wat de te volgen tactiek betreft) de vergaderingen voor.

De verkiezing vindt plaats op de AV van Kringraad op vrijdag 10 november om 19.00 u. in lokaal MT 24 in het Maria-Teresiakollege.

Alle sollicitaties dienen schriftelijk met CV, motivering en vermelding van de speciale ervaringen die voor Kringraad nuttig kunnen zijn, toe te komen op het secretariaat van Kringraad ter attentie van Piet Schreurs, 's Meiersstraat 5, Leuven, en dit ten laatste op woensdag 8 november om 17.00 u. Kandidaten dienen aanwezig te zijn op de AV waarop de verkiezing plaatsvindt.

ARRIÈRE

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal - 1. Met afwisseling van dans, voordracht en muziek
2. Mosterdgas 3. Tijdmaat - lichtekooi 4. Inenting tegen pokken
5. Holte (anatomisch) - pers. vnv. 6. Bijwoord - pachter
7. Zweem, nevelsluier - Boot van Noë 8. Onderstel 9. Lid van een nomadisch volk - achterlijke sheriff 10. Joegoslavisch president - Franse havenstad.

Vertikaal - 1. Langdurig optreden tegen iets uit een vurige overtuiging 2. Vereniging - waterachtig overblijfsel van melk bij het kaas maken 3. Engels romantisch dichter, schrijver van 'Don Juan' - geheel van touwwerk 4. Van tevoren (afk.) - harnas 5. Zoon van Mars en Rhea Sylvia - Noorse godheid 6. Bijwoord - Leuvensters Instituut 7. Geneeskragtige tee - plaaggeest 8. Huidverdikkend - dieregeluid - pers. vnv. 9. Aanlegplaats - mannelijk dier 10. Voedsel en drank voor de reis.

PROCES TUSSEN VETO EN NSV

Als u maandag 7 november, 9.00 u 's morgens, niet zo direkt weet wat gedaan, kan u zich misschien richting korrektoelie rechtbank begeven. Op dat moment worden de pleidooien gehouden in het tweede proces tussen Veto en de Nationalistische Studentenvereniging (NSV), en dat binnen het half jaar. De aanleiding daarvoor moet nog tijdens vorige jaargang gezocht worden.

Veto kwam toen een eerste keer in conflict met het NSV naar aanleiding van een artikel over de betoging van 'Jong Vlaanderen' op 9 maart. Het verslag van Veto over de optocht van NSV, Vlaams Blokjongeren, Voorpost, TAK en aanverwanten was niet naar de zin van het NSV. Kort na het verschijnen van Veto 23 brachten zij een Recht op Antwoord binnen. Omdat de redactie oordeelde dat niet aan de vereisten van de wet op het Recht op Antwoord voldaan was, werd de NSV-tekst niet geplaatst. Het gevolg was dat onze verantwoordelijke uitgever door het NSV voor de korrektoelie rechtbank gedaagd werd. De rechter volgde echter de interpretatie van de redactie: het Recht op Antwoord hoefde niet geplaatst te worden omwille van het beledigende karakter en het feit dat zonder noodzaak derden bij de zaak betrokken werden.

Nog voordat die uitspraak gevallen was, zat het er echter opnieuw tegen: het NSV had een tweede Recht op Antwoord binnengebracht. Ditmaal waren ze ongelukkig met een artikel in Veto 28 over gesjoemel met gelden van de Financiële Controle Commissie (FKK). Het FKK kent

subsidies toe aan zogenaamde 'vrije verenigingen', organisaties die aan 'maatschappelijke bewustwording' doen, maar geen fakulteitskring of Loko-raad zijn. Om voor subsidies in aanmerking te komen, moet wel aan een aantal voorwaarden voldaan zijn. Zo mag de vereniging geen officieel geweld plegen, en moet zij zich houden aan de mensenrechten en de wet op het racisme. Op basis van die criteria heeft het NSV nooit subsidies losgekregen.

Vandaar dat het NSV er alles aan doet om het FKK in diskrediet te brengen. Vorig jaar richtten ze zo een mantelorganisatie op, de Werkgroep Migratie, die via 'bewustmakende' activiteiten precies 5203 frank subsidies wist binnen te rijden. Op 5 mei kondigde het NSV via een permotie triomfantelijk aan dat het FKK bedrogen was. Eindelijk was bewezen hoe corrupt dat FKK wel niet was, aldus de NSV-jongens.

Een artikel in Veto 28 waarin de praktijken van het NSV aangeklaagd werden, werd de aanleiding voor een tweede rechtszaak. Opnieuw bracht het NSV een Recht op Antwoord binnen, opnieuw weigerde de redactie te plaatsen. Na enkele keren uitgesteld te zijn, is het volgende maandag toch zover: de pleidooien van de beide partijen worden dan gehoord. Als u uw lijfblad eens echt wil steunen, is dit het moment. Maandag 7 november, 9.00 uur, Smoldersplein. En met minstens evenveel als verleden jaar, of... (EP)

10 jaar revolutie in Nicaragua

'Een vrij vaderland of sterven'

De Nicaraguaanse revolutie heeft dit jaar in juli haar tiende verjaardag gevierd. Tot op de dag van vandaag is dit Centraal-Amerikaanse land echter het voorwerp van strijd op verschillende fronten: zowel militaire als politieke, economische en ideologische inmenging brengen de overlevingskansen van dit nog jonge regime in het gedrang. Een beknopt historisch overzicht kan wat meer klaarheid brengen in de huidige situatie.

In 1523 vallen de Spanjaarden Nicaragua binnen. Hun wrede optreden zorgde ervoor dat de plaatselijke indianenbevolking reeds vrij vlug in verzet komt. Bewegingen tegen het koloniale bewind en voor de afschaffing van de slavernij worden telkens opnieuw bloedig neergeslagen door de koloniale autoriteiten en door een kleine plaatselijke elite, die zich gedurende deze periode heeft kunnen verrijken.

Boertjes

Als Nicaragua in 1838 de onafhankelijkheid verwerft, brengt dit weinig verandering voor het gewone volk. De strijd wordt verder gevoerd tussen liberale handelsbourgeoisie en conservatieve landeigenaars die elkaar de politieke macht betwisten. De Verenigde Staten en Groot-Brittannië krijgen in die periode ook interesse in Nicaragua. Beide grootmachten willen een verbindingskanaal tussen de Atlantische en de Stille Oceaan. Nicaragua lijkt hen daarvoor uitermate geschikt. De 'vraag' wordt nog dringender als in Kalifornië goud wordt gevonden, met de 'Goldrush' van 1848 als gevolg.

pende opstanden en stakingen volgen elkaar dan ook snel op. Een vredesvoorstel van de Amerikanen wordt door alle liberale leiders geaccepteerd, behalve door generaal Augusto César Sandino, die in zijn geschriften de politiek-ideologische basis legt voor het latere Sandinisme. Sandino begint samen met boeren en mijnwerkers een guerrilla-oorlog met als doel de Amerikaanse mariniers te verdrijven en het land te hervormen. De oorlog duurt van 1927 tot 1933 en - mee onder druk van de publieke opinie in de Verenigde Staten - moeten de mariniers het land verlaten. Voor de Verenigde Staten is dit niet dramatisch: dat moment staat immers een goed getraind, pro-Amerikaans leger klaar om de wacht over te nemen.

Knoet

De Nationale Garde, onder bevel van Anastasio Somoza García, blijkt voor de Amerikanen de goede oplossing om met dit onpopulaire konflikt af te rekenen en toch nog de touwtjes in handen te houden. Op 'aanbeveling van Washington' wordt Sandino in 1934 door een groep nationale wachten van Somoza geëlimineerd. Zijn devies 'een vrij vaderland of sterven' wordt hier op een cynische manier bewaard, want van dan af heeft de Nicaraguaanse bevolking af te rekenen met een halve eeuw Somoza-diktatuur. Anastasio wordt opgevolgd door zijn zoon Luis en deze op zijn beurt door broer Tachito. Een ruilverhouding houdt het regime in stand: trouw aan de VS en verdediging van haar politieke, strategische en economische belangen in Centraal-Amerika in ruil voor militaire en economische ondersteuning van de diktatuur. Het gewone volk wordt met alle mogelijke middelen onder de knoet gehouden, de situatie is onhoudbaar en het verzet groeit.

In 1961 wordt het FSLN (Sandinistisch Front voor Nationale Bevrijding) opgericht. Stichter en ideoloog is Carlos Fonseca Amador, die het historische programma voor het FSLN schrijft. Daarmee wordt een aanvang gemaakt met de 16 jaar durende verbitterde strijd tegen een regime dat in steeds bredere lagen van de samenleving gehaat en gevreesd wordt. Wat begint bij de arme boerenbevolking neemt uitbreiding bij de arbeidersbeweging, organisaties in krottenwijken, de indianengemeenschap, priesters en burgerij die allen hun ongenoegen met de diktatuur niet langer voor lief nemen. Ook politiek ontstaat een steeds breder oppositiefrent. Als in

1979 het eindoffensief wordt ingezet, bevrijden de Sandinisten het land stad na stad met de hulp van de gehele bevolking. Op 19 juli 1979 valt ook de hoofdstad Managua. De overwinning is een feit, Somoza en zijn aanhangers vluchten en laten een door oorlog verwoest land achter.

Toch is het entoesiasme na de bevrijding niet te stuiten. Een regering van nationale wederopbouw wordt gevormd, met vertegenwoordigers van de hele oppositie en een politiek ter bevordering van het algemeen welzijn met een voorkeursoptie voor de armen. De regering opteert verder voor een gemeenschappelijke economie en internationale ongebondenheid. Gedurende de eerste jaren worden aanzienlijke resultaten behaald. Door campagnes voor lotsverbetering (onder andere gezondheidszorg, huisvesting, subsidiëring van basisproducten) weten de Sandinisten de volksgeduld verder te veroveren. Zo slaagt men er in een paar maanden tijd in het analfabetisme terug te brengen van 50 tot 13 procent. Door deze prioriteit voor basisbehoeften weet de regering de algemene maatschappelijke toestand te verbeteren.

Er komen echter al snel kapers op de kust. De Amerikanen doen er alles voor om de 'ekspansie van het communisme' in hun eigen achtertuin te vermijden. Zij hebben blijkbaar schrik dat het entoesiasme van de Sandinistische revolutie

NO PASARÁN!

De 11.11.11-kampagne concentreert zich dit jaar rond de grondstoffenproblematiek. De lokale NCOS-afdelingen zijn vrij te kiezen aan de hand van welk project zij deze problematiek willen illustreren. Leuven koos dit jaar om een project in Nicaragua te steunen: een moedige keuze. Nicaragua klinkt nog steeds niet neutraal. De aanhoudende steun van de 'Reaganiaanse' USA en de gelijkaardige media-kampagne maken dat Nicaragua nog steeds een politiek disputis is. De bekendmaking van de fraude die door kolonel North georganiseerd werd, heeft die mentaliteit hopelijk doen keren.

De All American-doktrine over "de domino-strategie van het communisme" ten spijt, was de Nicaraguaanse revolutie immers een antwoord op een schoolvoorbeeld van Latijnsamerikaanse uitbuiting: één 'feodale' familie regeert over een hele natie. De Somoza's waren echter pro-Amerikaans, terwijl de nieuwe machthebbers, de Sandinisten, geloven in een socialistische maatschappij. Zonder wrede - en die is er de laatste tien jaar nooit geweest - zal deze utopie nooit werkelijkheid kunnen worden. Nicaragua is ook een type-voorbeeld van een alternatieve aanpak van de grondstoffenproblematiek. Hoewel het land een 'bananenrepubliek' in de meest pijnlijke zin van het woord is, probeert het een ongebonden economische politiek te ontwikkelen. De United Fruit Company - die van Chiquita - kunnen er nog steeds niet om lachen.

Veto brengt de volgende weken een hele reportage over Nicaragua en de 11.11.11-aktie. Deze week stellen we het NCOS voor, een geven een korte geschiedenis van het land. Omdat uw geld, maar vooral Nicaraguaans belangrijk zijn. (WP)

aanstekelijk zal werken. De gevolgen van Reagens kontra-avontuur zijn verschrikkelijk: er zijn niet alleen de menselijke verliezen maar ook de enorme economische achterstand die het land in ontwikkeling parten spelen. Zo moet de Nicaraguaanse overheid noodgedwongen 52 procent van haar uitgaven aan defensie besteden.

De kontra-oorlog loopt (principieel) ten einde op 23 maart 1988 met de overeenkomst van Sapoá. Het vredesakkoord moet nog verder worden uitgewerkt maar de onderhandelingen springen af. De regering in Managua verlengt het staakt-het-vuren telkens opnieuw

eenzijdig. Begin februari 1989 ondertekenen Nicaragua en de vier landen die het omringen een akkoord. Die overeenkomst kan het einde betekenen van de kontra-terreur. Het plan voorziet in de opheffing van de kontra-basissen aan de grenzen. In ruil daarvoor zal Nicaragua presidents-, parlaments- en gemeenteraadsverkiezingen organiseren voor 25 februari 1990. De Sandinisten garanderen hierbij vrije meningsuiting, persvrijheid en vrije toegang van alle oppositiepartijen.

Slachtoffer

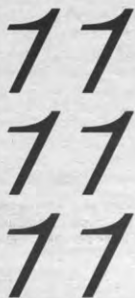
Ondertussen staat het land aan de rand van de economische afgrond. De Verenigde Staten hebben dit bewerkstelligd, niet alleen door bewapening van en steun aan de kontra's, maar ook door het handelsembargo dat zij in 1985 afkondigden.

De Sandinisten hebben fouten gemaakt. Voor een Derde Wereldland, dat zich in een staat van permanente oorlog en bedreiging met de grootste supermacht ter wereld bevindt, zijn die enigszins te verrechtvaardigen. Erger is dat ze ook aan steun van hun eigen volk hebben moeten inboeten. Het volk heeft het zwaar te verduren gehad, en de oorspronkelijke verwachtingen over het nieuwe land na de revolutie zijn nog lang niet ingelost.

Het zou daarom goed zijn als er dringender meer ontwikkelingshulp zou vrijkomen. Nicaragua is een typevoorbeeld dat steeds slachtoffer is geweest van internationale inmenging, en dat zijn volledige zelfbeschikkingsrecht in feite nooit gekend. Een actiever steunbeleid op internationaal vlak kan de situatie van de gewone Nicaraguaan in de nabije toekomst verbeteren.

Tine Van Heesvelde

NICARAGUA

BANKZAKEN. DAAR HEB IK CERA VOOR.

Ben je nog geen 21?
Of ben je het dit jaar geworden?
Kies dan nu CERA als je persoonlijke bankier. Je opent een bank- en een spaarrekening en stort 2.000 fr. En je spaart buiten met een modieuze sporttas. Gratis!

Je kan terecht in elke CERA Spaarbank.

(Foto Marie-Christine Rondou)

11.11.11 en de Derde Wereld Hoe je politici een geweten kan schoppen

Toen wij klein waren vonden wij de Vasten een spannende tijd: je had dat mysterieuze ritueel van het assekruijsje, en veertig dagen lang werd de hele parochiale schoolgaande jeugd gemobiliseerd voor Broederlijk Delen. We spaarden de snoep uit onze mond - letterlijk - voor het werk ten voordele van de leprozen. Dokter Frans Hemerijckx en Pater Damiaan werden onze helden, voor jaren. Merkwaardig genoeg werd ons in die tijd haast niets verteld over de 11.11.11-aktie. Vreemd, want die massa-organisatie van het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingsamenwerking (NCOS) is de grootste Belgische bewustmakingskampagne ten voordele van de Derde Wereld.

Het NCOS is een niet-gouvernementele organisatie: een organisatie die zich met ontwikkelingshulp bezighoudt, maar helemaal niets te maken heeft met het gouvernement, de regering. Het NCOS fungeert bovendien als koepelorganisatie voor zowat alle Vlaamse Derde Wereld-organisaties. Bovendien is het pluralistisch: alle opvattingen en overtuigingen werken er zonder veel problemen samen. Het feit dat zowel de Anti-Imperialistische Bond, die nauw aanleunt bij de marxistische Partij van de Arbeid, als het katholieke Broederlijk Delen aan dezelfde projecten werken, maakt juist de kracht uit van de 11.11.11-aktie: men slaagt er jaarlijks in meer dan 22.000 medewerkers te motiveren.

Het NCOS kiest doorgaans een erg principiële weg: de bestaande Noord-Zuid verhouding is van die aard dat vooral het rijke Noorden er beter van wordt. Het NCOS steunt zijn werking dan ook op drie pijlers: de geldinzameling, om financiële hulp te bieden aan initiatieven die "een bijdrage leveren aan het doorbreken van scheve machtsverhoudingen en mensonwaardige armoedetoestanden"; de informatiekampagne, omdat "inzicht in de aard van de problemen van de Wereld Wereld een eerste voorwaarde is om tot oplossingen te komen"; en tenslotte de politieke actie: "volgehouden politieke druk op de Belgische regering is wellicht de moeilijkste, maar op langere termijn wellicht de belangrijkste opdracht van

11.11.11."

De projecten die voor financiering van het NCOS in aanmerking komen, worden aan een strenge procedure onderworpen: ze moeten achtereenvolgens de sluisen van een projectdienster, projectcommissie en werkgroep projectenbeleid passeren, voor ze een definitieve goedkeuring kunnen krijgen van de Algemene Vergadering van het NCOS. De steun kan in vier grote groepen worden opgedeeld: het vrijwillariaat (steun aan Vlaamse ontwikkelingsamenwerkers); het onthaal van Derde Wereldstudenten in België; steun aan vluchtelingen (zowel vluchtelingen in België als de veel grotere massa van vluchtelingen in de Derde Wereld); en tenslotte een uitgebreide waslijst van 134 projecten in de Derde Wereld zelf.

Proprieties

Als tema koos men dit jaar het probleem van de grondstoffenhandel. Het NCOS raakt hiermee namelijk aan één van de fundamentele van de Noord-Zuidverhoudingen. Als de jaarrapporten van het IMF en de Wereldbank ons leren dat de banken van de Westerse landen veel

geven: het jaarlijkse Belgische bedrag voor ontwikkelingsamenwerking bedraagt ongeveer 26 miljard frank. Kwestie van de zaak tot de juiste proporties te leiden." Wie sprak weer van onze 'ontwikkelingshulp'?

Men stelt ook grove onrechtvaardigheden aan de kaak: de plundering van het tropisch regenwoud, de vervuulende industrie die stelselmatig naar de Derde Wereld wordt gedraïneerd, of het schrijnende voorbeeld van Bolivia: het kost per kilo tin meer om te delven dan dat er op de wereldmarkt betaald wordt. Deze onrechtvaardigheid wordt volgens het NCOS grotendeels in stand gehouden door de regeringen van het Noorden. Dit standpunt wint bovendien aan aktualiteit, omdat de vrees niet denkbeeldig is dat een eengemaakte Europese Gemeenschap als een nog solider blok naar buiten zal treden, en dus ook tegenover de Derde Wereld. Die eenheid naar buiten is trouwens één van de expliciete bedoelingen van de Gemeenschap.

Utopisch

Daarom ijvert het NCOS, en vooral door haar 11.11.11-kampagne, voor een rechtvaardiger internationale handelsbalans. Onder het motto "Onze regering dankt de Derde Wereld voor z'n gulheid" (pijnlijk geaksenteerd door de foto van een verschrompelde negerhand in een mollige blanke hand, ooit bekrand met de internationale persprijs "Het Gouden Oog") worden een aantal eisen geformuleerd: België moet meer geld storten in de compensatiefondsen en het Gemeenschappelijk Grondstoffenfonds, handelsbelemmeringen moeten veranderen in open én rechtvaardige relaties, de onvermijdelijke *multinationals* moeten aan banden gelegd worden, de schuldenlast van de Derde Wereld moet verlicht worden. Het NCOS schrijft er duidelijk niet voor terug de politici een geweten te schoppen, en dat is maar goed ook.

Het kan dat dit utopisch klinkt. Wij kunnen echter moeilijk aanvaarden dat een massa-organisatie die meer dan twintigduizend man op de been kan krijgen een dromerig ideaalbeeld voorstaat. Het betekent dat de problemen reëel zijn en dat enorm veel mensen zich van die onrechtvaardigheid bewust zijn. Het betekent echter ook dat er nogal wat belangengroepen baat bij hebben dat de bestaande toestand bestendig wordt, anders zou een oplossing geen tientallen jaren aanslepen, en bovendien verslechteren. 11.11.11 heeft duidelijk nood aan 22000 vrijwilligers *ekstra*.

Walter Pauli

meer geld uit de Derde Wereld halen dan omgekeerd, dan komt dit vooral door de voor het Westen bijzonder winstgevendende handel in grondstoffen. Het NCOS noemt deze relatie dan ook onomwonden een plundering: "Iedereen weet dat de Derde Wereld gebukt gaat onder een zware schuldenlast. Welnu, de terugbetaling van die schulden zorgde in 1988 voor een nettogeldstroom van het Zuiden naar het Noorden van 43 miljard dollar (bijna 2000 miljard frank!) Om u een idee te

ZOEKERTJES

- Jazziefhebbers en -muzikanten: wij komen samen op wo 8 november om 20.00 u. in Kafé 'De lange Trappen', De Layensplein 1 (tegenover de kerk), 1ste verdieping.
- Aidslijn: 23.63.27 elke werkdag 20-21.00 u.: info rond veilig vrijen en Aids.
- Interfak bigband werft nieuwe leden: speel je sax, trompet, trombone, gitaar, drums en heb je zin om mee te swingen? Maandagavond om 20.30 u. in het Maria Theresiakollege (Grote Aula).
- Ik verzorg al uw typwerk (tesissen, verslagen etc.): 25.30.51 (na 17 u.).
- Pieter Coutereelstichting vzw, homonen lesbienneercentrum, Vaartstraat 16, 23.63.27. Onthaal, info en begeleiding rond homoseksualiteit: ma 18-20.00 u., za 15-18.00 u., of na afspraak.
- Te huur: centraal gelegen studentenkamer, gem. keuken, douche. Prijs: 4.100 fr. Kortestraat 6, vragen naar Mieke.
- Gezocht: darts-pijlen. Christophe Bambynek, Blijde Inkomststraat 158B 014/58.95.69 (weekend).
- Gezocht: gebruikte flora. Kontakteeur Steven, Remyvest 20.
- Typen van verslagen en alle verslagen: 23.54.76. Liefst na 17 u.
- Typen van verslagen, verslagen en teksten op laserprinter. Vertalingen, inbinding. Kris Roselle, Naamesteenweg 130, Heverlee. 20.70.77
- Luma, typen van verslagen, verslagen en teksten. Vertalingen. Steenbos 25, 1641 Aelseberg. 02/380.12.80
- Peuter (2 à 3 j.) gezocht in het Leuvense, voor kindertaalonderzoek. Bastiaan Deblieck, Bl. Inkomststr. 69.
- Opsporing verzoekt: paarse Rucanor winterjas. Verdwenen op 20 okt. Beloning (ook voor oneerlijke vindsters). Van Dalecollege, bus 0175.
- Homo- en lesbieneerorg. Roze Drempeel onthaalt ma. en do. 20-23 u. Amerikaklaan 3, 22.85.82, kafé wo. 21-1 u. Craenendonck 27.
- Zoek te huur in Leuven: droge bergruimte. Regastr. 15 (Jan Van De Velde).
- Kamer te huur (gem.huis) 4000 fr. alles ingeborgen. Waarborg: 4000 fr. Diestseweg. 36, Kessel Lo.
- Studio wacht op nieuwe huurder vanaf 1 okt. 7000 fr. 28.50.17 (week of 058/41.15.97)

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e.d. zijn gratis: andere semi-kommerciële zoekertjes (te koop, te huur, tikwerk) worden betaald naargelang de ruimte die ze innemen (zie rooster). De redactie behoudt zich het recht voor een zoekertje niet te plaatsen. Gebruik onderstaand rooster. 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5

10 BF											
20 BF											
30 BF											
40 BF											
50 BF											
60 BF											

Zoekertje

VETO

is op zoek naar

VERSLAGGEVERS

om het leven in Leuven beter op de voet te kunnen volgen

Als er bij jullie in je kring, je fakulteit of in je straat iets gebeurd is of iets georganiseerd wordt, dat alle studenten kan interesseren, dan willen wij daar graag wat aandacht aan besteden. Een programmahervorming die op stapel staat, een prof die op een schandelijke manier eksamen afneemt, een knotsgekke stageregeling, het kan allemaal in Veto. Net als die voorbeschuwing op jullie debat over de bende commissie, of het 'beruchte'-Plan Dillemans.

VETO

's Meiersstraat 5

Voorwaarde is wel dat je vóór je de pen in de hand neemt eens contact opneemt met de redactie van Veto en dat je je eens op de redactievergaderingen - elke vrijdag vanaf 15.00 u - laat zien. Naast schrijvers kan Veto trouwens ook nog fotografen, tekenaars, en een puzzelsteller gebruiken. Of misschien wil je wel meewerken aan onze layout. Een groot intellectueel hoeftje niet te zijn: wij leggen je immers alles wel van naaldje tot draadje uit.

- English lessons, clases de espagnol, native speaker. 350/u. Eikstraat 12, 20.12.70, Andrew Salgado.
- Kamer te huur: 4500 fr., 02/26.94.29
- Kamer te huur (gem. huis): 3500 fr., 12 m., douche, tuin, keuken. Tervuursevest 38.
- Wie heeft nog zetels nodig voor de inrichting van z'n kot? Tel. 03/489.20.67.
- Wie heeft 2 agenda's gevonden op di 17 okt. in Alma 1 of Handelskot? Gelieve ze terug te bezorgen want van waarde voor tesis: J. Peeters, Vital Decosterstr. 68-70.
- Wie wil nu, avond rond 20 u. meerijden vanuit Deurne? Meysman, Bergstraat 11 na 20 u.
- Kostendelend van Leuven naar Neerpelt elke vr. avond, terug elke zo. avond. Nog 1 plaats vrij! Luc De Vrindt, Naamestr. 29, K4 (na 19 u.)
- Tai-chi 7 nov. 10-12 u. gratis initiatie. Nadien elke di. Tienesseweg. 144, zaal Anex.

De komst van een nieuwe bevolkingsgroep

Terugblik in zwart-wit

In de eerste decennia van deze eeuw kon het in België en Nederland nog gebeuren dat de aanwezigheid van een zwarte man een ware volksteloop veroorzaakte. Nieuwsgierige voorbijgangers wilden allen tegelijk die donkergekleurde medemens van dichtbij bekijken. Als hij dan ook nog Nederlands bleek te spreken, konden zij hun oren niet geloven. Rudie Kagie schreef onder de treffende titel *De eerste neger* een boek over dit gegeven. Hij beschrijft daarin de rekonstruktie van een verbazing: hoe reageerde de Belgische en de Nederlandse samenleving op de komst van een nieuwe bevolkingsgroep?

In die beginperiode baarde het verschijnen in het dagelijkse straatbeeld van donkergekleurde mannen het nodige opzien. Zeer snel werden zij een bezien-waardigheid. Een van de eerste zwarte voetballers drukt het zo uit: "De mensen wisten niet wat ze zagen. Het beeld dat hier van de negerities in Afrika bestond, was dat van een halve wilde op blote voeten. Nu zagen ze een zwarte Afrikaan keurig in het pak met een strotdas om.

vanzelf aan. Altijd en overal duikt hij op: de eerste neger. Ook in de Antwerpse Zoo.

De aanwezigheid van een negerjongen uit Afrika betekende in de tweede helft van de negentiende eeuw een attractiepool van de bovenste plank voor de Zoo van Antwerpen. In die jaren waren er immers nog maar enkele levende dieren in de Zoo te bezichtigen. Vanaf 1845 werd de 'zoölogie' verrijkt met zijn nieuwe attractie: Sjeffe van de Zoölogie werd in de kortste keren een beroemdheid in Antwerpen en omgeving. De kapitein van het schip dat hem naar België had gebracht, kreeg een kaart waarmee hij de rest van zijn leven gratis de Zoo binnenmocht. Tot aan zijn dood in 1882 bleef Sjeffe actief als portier van onze nationale Zoo en daardoor tevens als een belangrijke publiekstrekker.

De kloof tussen karikatuur en werkelijkheid, tussen eigen waarneming en vooroordeel is bij het oordelen over vermeldingen altijd al aanwezig geweest. Natuurlijk was het beeld van de zwarte medemens zoals dat de opgroeiende jeugd werd bijgebracht, vergiftigd door racistische stripverhalen en doktrinaire kinderliedjes, zoals onder andere het volgende liedje: "De zooloes eten, ik zal 't nooit vergeten, bij het ontbijt hun allerliefste vrouw; die zij

parel'. Hadden ze hem gevonden, dan was niets hen teveel om hem naar hier te halen, want een zwarte voetballer was op zijn eentje goed voor het aantrekken van honderden bijkomende toeschouwers. Hetzelfde fenomeen deed zich trouwens voor bij bokswedstrijden. Bokste er een zwarte, dan zat de zaal steeds afgeladen vol.

In de kranten kon men toen om de haverklap over het andere ritme van de negers lezen. Vooral de muzikanten onder hen trokken veel aandacht. Volgens de kranten was het duidelijk dat hun betere gevoel voor ritme daar de oorzaak van was. "Als je een beetje muzikaal was, hoefde je je nergens zorgen over te maken," zegt een van hen. Het sukses van de zwarte muzikanten had niet zoveel met een ander ritme te maken, maar wel met de nieuwsgierigheid van de blanken voor zwarte voetballers, bokkers en muzikanten.

In de toenmalige pers kwam het veel voor dat in de berichtgeving over die nieuwkomers in onze samenleving een huichelachtige combinatie van zogenaamd begrip te vinden was voor een bevolkingsgroep die tegelijkertijd veroordeeld werd.

Volksvreemd

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de situatie van de nieuwe bevolkingsgroep onhoudbaar. In 1943 zette de sekretaris-generaal van het departement van Volksvoeding en Kunsten, professor Goedewaagen, in een brief aan de hoofdafdeling Pers en Propaganda van de NSB (de kollaborerende Nieuwe Orde-partij in Nederland) zijn bezwaren nog eens op een rijtje: "Het is algemeen bekend dat de neger zijn oerwoudinstincten vooral in de dansmuziek uitleeft. De gevolgen hiervan zijn funest gebleken voor de jeugd; jonge mensen die gevangen zijn in de ban van het sensuele negerritme zijn doorgaans voor het ontvangen van edeler muziekgevoelens voorgoed uitgeschakeld".

Werk

Vele buitenlanders werden én worden dagelijks gekonfronteerd met racistische uitspraken op kantoor, in fabrieken, op de trein of in de bus. De mensen die daar getuige van zijn, hebben een bijzondere taak, want bij het slechter worden van de arbeidsmarkt en het niet voorradig zijn van goede woonruimte, wordt er altijd geroepen: de minderheden, de buitenstaanders, de Turken en de Marokkanen zijn het die je woning bezetten en je werk innemen. Deze mensen zouden het eerst moeten verdwijnen, het zijn de zondebokken. Deze situatie is niet bepaald vreemd of ver gezocht, want in de jaren dertig gebeurde in ons land net hetzelfde. "Op het moment dat in West-Europa grote groepen werkloosheid kenden, kon het fascisme er een goede voedingsbodem vinden. En daarom is de oproep van vandaag om waakzaam te zijn; en les die uit de geschiedenis geleerd is."

Ronny Tielen

Rudie Kagie, *De eerste neger, Het Wereldvenster, Houten, 138 pp.*

Ritme

Ook in de twintigste eeuw velden zwarten bij verschillende gelegenheden de rol van publiekstrekker. Veel toonaangevende voetbalploegen gingen bijvoorbeeld op zoek naar hun 'zwarte

Dat zaide verwarring". Ondanks die verbazing werden zij altijd hoffelijk benaderd, want het begrip 'rasdiscriminatie' moest toen voor hen nog uitgevonden worden. In de jaren zestig sloop daar geleidelijk verandering in en vanaf toen kregen zij de eerste verwensingen van het genre *rot-op-naar-je-eigen-land* te inkasseren.

Sjeffe

Naar het verleden van deze nieuwe bevolkingsgroep hoef je nooit echt diep gaand te zoeken, het dient zich bijna

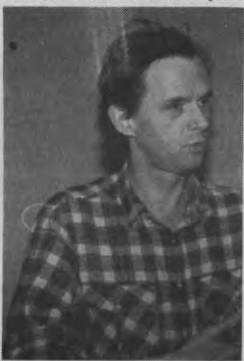
OM TE KAUSERIEËN

Niet zoals vorig jaar richt het Stuc vanaf 6 november een filmkursus in. Deze bestaat dit keer uit 8 films, waarvan er 6 worden begeleid door een voorafgaande les. De cursus wordt gegeven door Dirk Lauwaert, notoir en controversieel filmkenner en docent aan het Sint-Lucasinstituut en het HRITCS in Brussel.

Lauwaert zelf prefereert het woord 'kauserieën' boven de formele benaming 'les'. Het gaat immers ook niet over academische uiteenzettingen. Op een eerder bespiegelende manier worden er in de cursus bepaalde facetten van de film bekeken. Zo word je als kursist ook geïntroduceerd in een heel andere manier van kijken. Aan de hand van een aantal video-fragmenten, zowel van grote kas-sukcessen als van minder bekende films, maakt Lauwaert je gevoelig voor elementen als de stem van een akteur, het belang van de mise-en-scène, enzovoort. Hoewel je misschien niet altijd dezelfde begeesterde emotie als Lauwaert zelf aan de dag zal kunnen leggen, krijg je na een

tijdje toch wel oog voor deze 'details' die een goede film onderscheiden van zoveler andere.

Dit jaar draait de filmkursus rond het thema 'acteren in de film'. Alle aandacht gaat naar de figuur van de akteur, de filmster. In de eerste plaats

zal nader worden ingegaan op de evolutie van het acteren in de loop van de filmgeschiedenis. Daarnaast wordt er ook een vergelijking gemaakt met de rol van de akteur in de fotografie, de televisie, de documentaire en het theater.

De lessen gaan telkens door op maandag van 19 tot 21 uur. Ze worden gevolgd door de integrale projectie van een film die aansluit bij het thema. De eerste en laatste film worden niet voorafgegaan door een les. De keuze van films is heel gevarieerd en zeker de moeite waard: in november zijn er bijvoorbeeld *A star is born* (van Cukor) en *Giant* (met Rock Hudson, James Dean en Liz Taylor). Wie de cursus niet volgt, kan de films apart bekijken, en een korte inleiding van Lauwaert krijg je er gratis bij. Kursisten betalen 2000 mét, 2300 zonder Stuc-kaart. Geïnteresseerden kunnen zich op woensdag 25 oktober in de Stuc-kantoren, Van Evenstraat 2d, tweede verdieping, laten inschrijven. (CV)

6 AGENDA

Samenstelling: Hilde Lenie

Maandag 30 oktober

- 19.30 u **VREDESAKTIE** Vrede, strijd en geweld in het lied, door Hei Pasoeq, in de Dijlemolens, Zwarte Zusterstr., ink. gratis, org. IOT.
- 20.30 u **TEATER** Wij zijn geen honden, dat treft door Klein en Wagner, in een regie van P. Jordens, in gebouw Rijkschoolstr. 19, ink. 180.

Dinsdag 31 oktober

- 09.30 u **VREDESAKTIE** Politiek en ander lobbywerk voor de vredesbeweging, door Joan Pepermans, in de Dijlemolens, Zwarte Zusterstr., ink. gratis, org. IOT.
- 14.00 u **VREDESAKTIE** Het socio-crisis besluitvormingsmodel, een haalbare optie, door Frederik Janssens, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 19.30 u **VREDESAKTIE** Lente in China, door Trui Masschelein, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 20.00 u **INFO** rond Tear Fund met diavoorstelling van een project in Gabon, in de Vliamingenstr. 116, ink. gratis, org. University Action.

Woensdag 1 november

- 09.30 u **VREDESAKTIE** Management in de non-profit sector?, door Geert Van Vooren, in de Dijlemolens, in de Zwarte Zusterstr., ink. gratis, org. IOT.
- 14.00 u **VREDESAKTIE** Simulatiespellen in sociale verdediging, door Kris Van Hoeck, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 19.30 u **VREDESAKTIE** Akido en geweldloosheid, door Jo Theys, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 20.00 u **FILM** The General van Buster Keaton uit 1927, stomme film, in 't Studioke, Brabanconnest25, org. DAF. Wordt om 24.00 u herhaald.

Donderdag 2 november

- 09.30 u **VREDESAKTIE** Op zoek naar de betekenis van leer- en vormingsprocessen in de vredesbeweging, door Phara De Aguirre, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 14.00 u **VREDESAKTIE** Geweld bij jongeren: waarover gaat het en wat kan er aan gedaan worden, door Kris van Limbergen, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 19.30 u **VREDESAKTIE** Bouwen aan geweldloosheid: van geweldloos opvoeden naar een geweldloze maatschappij, door Pat Pafport, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.

Vrijdag 3 november

- 09.30 u **VREDESAKTIE** Vredesuitwisseling, door Jan Vanden Broeck, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 14.00 u **VREDESAKTIE** Het abc van internationaal vredeswerk, door Luc Deliens, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 19.30 u **VREDESAKTIE** Tsjechooslowakije en mensenrechten, door Antoine Galle, in de Dijlemolens, ink. gratis, org. IOT.
- 20.30 u **TEATER** Tour de Sang, een kabaretprogramma dat balanceert op de marge van ons 'wereldgebeuren', in auditorium Minnepoort te Leuven, org. Het Afront.
- 20.30 u **KULTUUR** Orgelmuziek beluisteren in de Sint-Jan-de-Doperkerk van het Groot Begijnhof, ink. 100/200 (voor niet-studenten), org. UP/Kultuurkommissie.

Zaterdag 4 november

- 20.30 u **TEATER** Tour de Sang, een kabaretprogramma dat balanceert op de marge van ons 'wereldgebeuren', in auditorium Minnepoort te Leuven, org. Het Afront.

Maandag 6 november

- 20.00 u **GESPREK** Gesprekavond met Alain Bosquet, n.a.v. de recente vertaling in het Nederlands van zijn poëziebundel 'Le Tourment de Dieu', in Jan Stasstr. 2, ink. gratis, org. UP.
- 20.30 u **FOLK** Gitaarfolk met Martin Carthy, in wie Billy Bragg zegt dat die zijn muziek in belangrijke mate geïnspireerd heeft, in de foyer van de Stadsschouwburg, ink. 150/200, org. Folk-podium.
- 21.00 u **FILM** A star is born van G. Cukor, Deze regisseur bracht Mason en Garland, twee scherpe acteurs in een mythische film bij elkaar, te zien in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

- Paul Gees** Oostvlaams kunstenaar, tot 19 november in galerij Transit, Tiensevest 39b, 3200 Leuven.
- Europa in Leuven** Werk van Tomioka Tessai (1836-1924), tot 3 december in het stedelijk museum, Savoyestraat 6, van 10 tot 12, van 14 tot 17 en van 19 tot 22.00 u.
- Piet Gilles** Leuvense kunstschilder, tot 31 oktober in de Centrale Bib, van 9 tot 19.00 u.
- Animisme** Tentoonstelling van 23 oktober tot 10 december - Archeologie, org. Davidsfonds.
- Leuven Garnizoenstad** tot 11 november in de BBL-leuven, Bondgenotenlaan 21, ink. gratis.
- M.Gasia** "Vlaggen" en "Tekens aan de wand", in UZ Sint-Pieter, Brusselsestr.69, tussen 8 en 20 uur.
- I. Wijnen** Dirk Boutsprins 1988, in UZ Gasthuisberg, tussen 8 en 20.00 u.

Historia

- Di 31/10 om 21.00 u: Gezelschaps-pellenavond, met Risk-initiatie, op de permanenties, Bijde Inkomststr. 11.

Ekonomika

- Do 2/11: Kayak- en speleodag in de Ardennen.

Klio & Eos (=Klos)

- Ma 30/10 om 23.30 u: Doop-TD in zaal Albatros, ink. 50/70.

Op je tellen

Na een jaar van relatief 'brave' inzet om de veiligheid van Serhan en Turko Tel en hun kinderen te verzekeren, heeft het Steunkomitee Tel beslist over te gaan tot hardere acties. Ook de studenten kunnen hieraan meehelpen. Vorige week ging bijvoorbeeld al een affiche-actie van start. Op 7 november beginnen leden van het Steunkomitee en sympathisanten aan een hongerstaking om te verkrijgen dat de familie Tel in Leuven kan blijven wonen. Ook jij moet op je tellen passen, en dat kan door mee te betogen op 23 november, of door op een andere manier je bijdrage te leveren voor het Komitee. De familie Tel kan dan na zes jaar juridisch gebakkelei eindelijk toch blijven. Contactadres: De Lage Drempeel, Ridderstraat 187, ☎ 016/22.09.33.